

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

ghidul lucrătorului de comerț exterior

Venituri în valută din operațiuni de intermediere în comerțul internațional

Îmbunătățirea rețelei de comercializare poate deveni sursa unor încasări în valută rezultate din derularea unor operațiuni de aport valutar (reexport, switch etc.).

Un argument îl poate constitui faptul că în general furnizorii la import oferă cantități mari din produsele pe care le fabrică în mod curent, consumatorii interni dorind sortimente variate în cantități limitate, uneori complementare cu nevoile unor consumatori externi. Studiul permanent al acestei complementarități a nevoilor beneficiarilor interni cu cele ale unor consumatori externi, cât și a discrepanțelor de sortiment și cantități între mărfurile oferite de producătorii externi și cererea unor beneficiari interni și externi fac necesară intervenția operațiunilor de intermediere în comerțul internațional.

CORELAȚIA DISTRIBUȚIE — INTERMEDIERE

Operațiile de intermediere sînt strîns legate de structura rețelei și canalelor de distribuție.

În cadrul comerțului internațional distribuția apare tot mai mult ca fiind constituită dintr-un flux de mărfuri fizice sau servicii de la producător la consumatorul final, un flux de mijloace de plată de la acesta din urmă la producător și un flux de informații în ambele sensuri.

Distribuția se poate desfășura în 2 modalități: 1. de la producător, direct către beneficiarii finali; 2. prin intermedierea unor întreprinderi, firme comerciale între producători și utilizatorii finali. Activitățile de distribuție necesare ce pot avea loc de la producător la consumator:

a) unul sau mai multe acte de vânzare-cumpărare de pe piața externă (cu derularea normală a unor operațiuni de comerț internațional);

b) activități de finanțare;

c) operațiuni tehnice legate de marfă: stocare, clasificare pe calități și tipuri, repartizare pe clienți, prelucrări primare, transport etc.;

d) activități de aprovizionare — desfacere;

e) activități de promovare

f) furnizare de informații despre clientelă și nevoile ei.

Fiecare din aceste activități constituie în sine sursa unor profituri însemnate pentru firme comerciale specializate pe domenii de activitate, fiind însăși rațiunea existenței acestor firme.

a) **Actele de vânzare-cumpărare efectivă** au consacrat două modalități de obținere a unor beneficii în valută, în funcție de gradul de implicare sau control al intermediarului la punctul de achiziție respectiv de desfacere:

— prin cumpărarea unor cantități la prețuri engros și revînzarea la prețuri cu detalii către mai multe firme;

— prin obținerea unor comenzi pentru cantități mari de marfă și transferarea lor eșalonat în timp la mai mulți furnizori în funcție de momentul conjunctural.

Deși la prima vedere poate părea surprinzător activitatea de achiziționare a unor cantități mari de marfă nu este legată neapărat de crearea unor mari baze de depozitare (respectiv centre de achiziții).

Corelarea este determinată de organizarea unui bun sistem informațional asupra posibilităților de desfacere, de specificul mărfii și al organizării producției la furnizor.

Considerînd spre exemplu experiența grupului KAUFMANN — Olanda specializat în comercializarea pieilor se observă că spre deosebire de celelalte câteva grupuri împreună cu care domină piața pentru acest produs, nu are organizat un sistem propriu de depozitari la achizițiile din S.U.A. avînd în schimb baze de depozitare bine organizate în Africa, Australia etc. Explicația constă în existența unor unități producătoare ce asigură regularitatea ofertelor în timp, organizarea sistemului de transport și conservare pentru S.U.A. și care nu mai fac necesar controlul propriu asupra acestei activități.

Valorile achiziționate și respectiv comenzile obținute pot atinge uneori cifre spectaculoase pentru fiecare gen de marfă.

În domeniul bumbacului spre exemplu, grupul RALLI BROTHERS AND CONEY — Londra, s-a făcut remarcant în 1972 cînd a reușit să obțină o comandă importantă de 500.000 baloturi de bumbac în valoare de circa 150 milioane US \$, din partea unui singur beneficiar. Demn de menționat este faptul că retransferarea comenzilor către furnizorii reali și chiar grupuri concurente ale firmei s-a făcut în acest caz fără a se produce perturbări importante în prețurile de piață (inclusiv în cotațiile de bursă), și cu beneficii importante pentru firma intermediară ce acumulase de pe piață o mare parte a potențialului de livrări la termen.

b) **Activitățile de finanțare** — sînt legate în primul rînd de acordarea unor credite comerciale la dobînzii aparent sub rata normală a pieței.

În acest domeniu este de menționat sistemul de firme comerciale create pe lângă marile bănci care își asigură profiturile în cazul unor operațiuni de intermediere tocmai prin acordarea unor credite comerciale în condiții aparent avantajoase.

Exemple în acest sens le constituie: SOGEXPORT — Franța, societate comercială acționînd pe lângă SOCIÉTÉ GÉNÉRALE — Franța, cu prioritate în finanțări în dome-

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

niul petrolului. A.W.T. — Austria, acționind pe lângă CREDIETANSTALT — BANKVEREIN — Viena etc.

Data fiind apartenența acestor firme la băncile respective ele asigură totodată finanțări prin operațiuni specifice (switch, forfaiting etc.).

Existența unor bănci sau firme cu profil de finanțare în cadrul unor grupuri este folosită totodată ca sursă de expansiune spre noi domenii de activitate.

Grupul PHILIPP BROTHERS și-a dezvoltat activitatea în domeniul comercializării avioanelor spre exemplu, pornind tocmai de la rentabilitatea pe care a dovedit-o finanțarea unor proiecte de investiții în domeniul industriei aviației în S.U.A.

O mențiune specială se cuvine a fi făcută pentru comercializare în consignatie care constituie un caz tipic de finanțare a desfacerii produselor prin oferirea lor la firme de detal și încasarea contravalorii după vânzarea lor către cumpărătorul final. Această formă de comercializare este practicată îndeosebi în momentul introducerii pe o piață nouă, îndeosebi la bunurile de consum. Încă din secolul trecut vânzarea în consignatie a fost legată de existența posibilităților de comercializare în porturile libere de unde și denumirea „saylor sale”. În prezent se derulează un volum important de afaceri de acest gen în cadrul unor porturi și zone libere (spre exemplu Port-Saiç).

c) **Operațiunile tehnice legate de marfă** — sînt determinate de dotarea intermediarului cu anume bază materială specifică, simultan cu apropierea lui de unul din poliile rețelei de comercializare.

Execuția acestor operațiuni de stocare, clasificarea pe calități, repartizare pe clienți și prelucrări primare ține seama de tehnici de piață aparținînd merchandisingului.

Ele vizează adaptarea distribuției la piața potențială prin:

- oferirea mărfii pentru care există cerere;
- prezența mărfii la locul cererii;
- prezentarea și comercializarea mărfii conform cu tipologia cererii;
- rezervarea spațiului de vânzare adecvat fiecărei categorii de articole;
- prezentarea mărfii în perioadele cerute;
- propunerea unor prețuri în concordanță cu posibilitățile financiare ale cumpărătorilor.

Evantaiul de exemple în acest sens este foarte larg dată fiind foarte marea diversitate a operațiunilor intermediare ce pot fi executate:

- grupul UNILEVER — Olanda își asigură o parte din profituri prin sortarea, clasificarea și ambalarea unor mărfuri ca: săpunuri, detergenți, ceaiuri etc.;
- firma EMOGA — Elveția realizează profituri de circa 10% din investițiile făcute în operațiuni de sortare — cruponare piei.

Prin aceste prelucrări care nu necesită muncă de calificare superioară se menține marfa în cadrul aceluiași canal de comercializare.

Prelucrările intermediare pot determina însă în unele cazuri trecerea mărfii dintr-un canal de comercializare în altul, operațiunile fiind cu atât mai rentabile. Un studiu recent al revistei Science et vie arată spre exemplu că în cazul comercializării cărnii de vită în Franța între etapa vânzării animalelor vii și etapa comercializării cărnii către consumatorul final prețul crește cu circa 400%.

d) Activități de aprovizionare-desfacere

Permanența în activitatea de aprovizionare de la anumiți furnizori și respectiv în activitatea de desfacere către anumiți beneficiari asigură succesul în activitatea oricărei firme comerciale de intermediere (trading).

Pe plan mondial se manifestă tot mai mult tendința de corelare a activității firmelor de intermediere cu a firmelor producătoare, respectiv consumatoare.

Domeniul principal de concurență al firmelor intermediare a devenit la ora actuală obținerea exclusivității în aprovizionarea — respectiv desfacerea producției unor firme industriale chiar cu beneficii minime.

Siguranța continuității aprovizionării cu materii prime — respectiv a desfacerii producției reprezintă argumentele principale pe care firmele intermediare le oferă în cooperare cu producătorii.

În același timp această cooperare constituie însăși sursa de existență pentru intermediari (trader). Este perfect plauzibil ca firmele de intermediere cele mai puternice să fie cele ce au asigurată exclusivitatea în raport cu un număr cit mai ridicat de producători puternici.

Exemple edificatoare constituie grupurile Philipp Brothers, Mizubishi, Mizui, Unilever etc.

În același timp un exemplu aparte îl constituie grupurile de firme iugoslave: Generalexport, Interexport, Astra etc., care pentru piața iugoslavă au dezvoltat rețele proprii de producție, transport, bănci, magazine, servicii etc. Aceste rețele fiind rezultatul acumulărilor în timp ce au pornit de la activități pur comerciale de aprovizionare cu materii prime pentru industria iugoslavă și desfacere la export a producției iugoslave de mărfuri.

Execuția de operațiuni sporadice de intermediere este limitată tot mai mult de necesitatea asigurării continuității fluxurilor de producție, respectiv a celor de desfacere.

Însăși activitatea agenților comerciali negrupați în cadrul unor firme comerciale — cunoscuți pentru mobilitatea deosebită pentru o anumită piață — limitîndu-se tot mai mult la depistarea unor goluri în aprovizionare și respectiv depistarea unor stocuri suplimentare la producător.

Principalele determinante ale simbiozei tot mai accentuate a activității producător-trader-consumator sînt:

- necesitatea elaborării împreună a unor planuri de acțiune — marketing și suportarea în comun (respectiv controlul) a campaniilor publicitare și de promovare;
- sporirea numărului produselor puse în circulație și a mărcilor de fabrică necesită supravegherea stocurilor și accelerarea rotației lor (conform dictonului de bază al oricărui intermediar: „transformarea cit mai rapidă a mărfii în bani și menținerea magaziiilor curate” — fără stocuri n.n.);
- odată cu creșterea tehnizării produselor, se pune cu necesitate problema formării unui personal calificat pentru vânzare;

— în timp ce la scară națională, numărul producătorilor tinde să se reducă, încheierea de acorduri comerciale internaționale duce la creșterea numărului de furnizori potențiali ai întreprinderilor de distribuție, de unde interesul acestora de a se grupa, formîndu-și servicii comune de aprovizionare și desfacere;

— creșterea productivității muncii determină apariția unor distribuitori specializați.

e) **Activitățile de promovare și expansiune** — constituie o altă condiție sine qua non a existenței firmelor de trading. În prezent datorită costurilor ridicate cit și necesității controlului producătorului asupra comercializării, campaniile publicitare sînt tot mai mult efectuate în comun de producători și firmele comerciale. Acest lucru se manifestă prin deplasarea centrului de concentrare a activității de comercializare de la export merchant și jobber (intermediari cu control asupra întregii distribuții de la producător la consumator final cu posibilitate de decizie în toate problemele importante de marketing) spre „combination export manager” (firme intermediare specializate ce acționează ca servicii de export la mai mulți producă-

tori neconcurenți, deciziile lor asupra prețurilor, termene de livrare, companii publicitare fiind luate numai cu acordul prealabil al producătorilor), organizații cooperatiste de desfacere, (intermediari ce asigură comercializarea produselor unor firme prin intermediul rețelei altei firme ce distribuie mărfuri complementare, oferind o gamă mai largă și în sfârșit asociațiile de export (asigurând desfacerea în comun a produselor mai multor firme pe piața externă în scopul de a o domina).

Expansiunea activității de comercializare a traderilor are loc cel mai adesea în mod progresiv de la un domeniu de activitate spre cele imediat înrudite sau de la activități de finanțare la activități de comercializare.

Pentru primul caz este ilustrator spre exemplu cazul grupului NICHIMEN care și-a început activitatea în 1892 ca firmă de import pentru bumbac, ulterior extinzându-se spre țesături bumbac, fibre și fire sintetice etc.

În prezent organigrama grupului încorporează departamente de import-export, aprovizionare piață internă, proiectare-construcții, mașini, avioane, vapoare și vehicule, diverse instalații industriale și echipament, minereuri ferose și produse oțel, minereuri metalice-neferoase și produse rezultate, chimicale-îngrășăminte și materiale plastice; produse petroliere și gaze naturale; materiale textile-țesături; materiale forestiere — celuloză și hirtie; cereale, uleiuri comestibile și produse alimentare, diverse mărfuri, investiții externe, cooperări societăți mixte, dezvoltarea resurselor naturale.

Pentru cazurile de expansiune a activității pornind de la domeniul financiar reamintim exemplul firmei PHILLIP BROTHERS cit și a societăților comerciale dezvoltate pe linia marilor bănci vest-europene.

f) **Furnizarea de informații despre clientelă și nevoile ei.** Argumentul viabilității activității oricărui grup de trading în fața firmelor producătoare este constituit de promptitudinea cu care se oferă informațiile asupra oricăror tipuri de cereri de oferte și respectiv clienți eventuali.

Indicatorul cel mai utilizat de reflectare a acestui potențial informațional îl constituie rețeaua de filiale, reprezentanți și agenți în străinătate. În consecință, cartea de vizită a oricărei firme de trading va cuprinde la loc de cinstă filialele și reprezentanții în străinătate ai firmei respective. Numărul acestora reflectând implicit și potențialul firmei (el mergând până la existența unor birouri de reprezentare în marea majoritate a țărilor lumii — vezi cazul Philipp Brothers Mitsubishi, Nichimen etc.).

Alături de activitatea comercială efectivă, filialele și reprezentanții externi sînt principalele surse ale alimentării băncii de date a firmei. Alături de informațiile tradiționale (Reuter, Moody etc.) rețele permanente de telex asigură concentrarea informațiilor uzuale (oferte și cereri de ofertă, tranzacții, acțiuni comerciale ale concurenței etc.) în cadrul unor computere centralizatoare aflate la sediul societăților mamă, care retransmit aceste informații birourilor din cadrul grupului cu activități pe domeniul respectiv. Astfel procedează spre exemplu grupul Philipp Brothers în concentrarea de informații la sediul său central din S.U.A. și retransmiterea operativă către filiale pe domenii de activitate sau grupul Marshall Producers and Brokers prin concentrare și redistribuire de informații de la sediul societății mamă din Londra.

INFLUENȚA MARJELOR DE DISTRIBUȚIE ASUPRA PREȚURILOR DE DESFACERE

La o analiză cât mai succintă a costurilor comercializării și formării prețului cu amănuntul pe diverse piețe, remarcăm costul ridicat al distribuției. Costurile diferă în

funcție de produse și piețe. Uneori aceasta duce la dublarea sau chiar triplarea prețului încasat de exportator. După unele estimări care mi se par realiste (Frederic Neveau — Nivelles — La distribution des produits — structures et methodes, Dunot — Paris 1973) acestea variază spre exemplu pentru Franța după cum urmează :

Forma de comerț

Comerț cu ridicata	Marjă brută de profit %
Alimente	10—12
Textile	12—15
Încălțăminte	15—17
Furnituri industriale	15—18
Centrale de cumpărare	
— ale marilor magazine	2—5
— ale grupurilor de cumpărare	3—6
Comerț de detaliu	
— mari magazine	29—32
— societăți cu sucursale	
alimentare	24—28
încălțăminte	35—38
supermarketuri	22—24
— magazine mari cu suprafețe discount	10—14
Comerț specializat	
— alimentare	19—21
— încălțăminte	30—33
— electromecanice și radio	28—32
— haine, confecții	28—32
— cămăși, galanterie	29—33

Marjele de profit nu diferă prea mult nici pentru alte țări membre ale C.E.E., nivelul fiind cu aproximație, același și fiind impus de legile concurenței.

Pentru R.F.G. la confecții de exemplu, prețul este estimat a se forma după următorul mecanism :

— prețul C.I.F.	100%
— taxe vamale	eventual scutire
— impozit pe circulația produselor	11%
— comision agent, independent de vânzare	4—7%
— angrosist	10—15%
— detailist	80—120%

Costurile de distribuție la radioreceptoare și TV se estimează la 130—190% din prețul inițial de vânzare, la electromotoare 80—90%, mașini-unelte 70% etc.

Aceste costuri ridicate de intermediere pun în discuție problema scurtării canalelor de distribuție. Dar orice scurtare a canalelor trebuie să țină seamă de faptul că niciuna din activitățile de distribuție exemplificate anterior nu pot fi eliminate. De exemplu: depozitarea la intermediarul angrosist. Când se reduce această verigă, trebuie avut în vedere că intermediarul din veriga precedentă (eventual întreprinderea de comerț exterior românească) trebuie să-și asigure baza materială de depozitare și să suporte riscul unor costuri mai mari. Stocarea lor la un intermediar ce nu este în contact permanent cu piața este amenințată de uzura morală a mărfii sau chiar deteriorarea fizică atunci când nu e corelată cu o rotație a stocurilor.

Într-un cuvânt orice act comercial de intermediere comercială internațională va trebui să țină seama de necesitatea asigurării buneii desfășurări a ansamblului de acțiuni expuse.

Florin POGONARU

TENDINȚE ÎN COMERȚUL MONDIAL CU MAȘINI ȘI UTILAJE (I)

Comerțul internațional reflectă profunde modificări din structura producției mondiale din ultimii 25 de ani, datorate pe de-o parte dinamicilor interne ale creșterii economice, pe de altă parte — dezvoltării tehnologice din țările industrializate.

Creșterea economică din țările dezvoltate a fost caracterizată de creșterea rapidă a sectorului serviciilor, extinderea moderată a piețelor naționale pentru alimente și bunuri de consum necesare, creșterea lentă a forței de muncă calificată și tendința spre specializarea industrială în interiorul unor ramuri date.

Pentru țările în curs de dezvoltare, pot fi menționate drept trăsături specifice: sporirea ponderii investițiilor în venitul total, expansiunea cererii pentru bunurile de consum durabile și pentru bunurile de investiții, virtuala explozie a forței de muncă de la orașe și specializarea într-un număr restrins de ramuri industriale.

Dinamicile interne ale creșterii economice au condus la modificări ale prețurilor produselor finale ale materiilor prime și materialelor, ale salariilor și profiturilor. S-au produs modificări și în structura cererii și consumului, atât în țările dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare.

Progresul tehnic din țările dezvoltate a atras modificări importante în structura producției industriale mondiale, căci modificările tehnologice s-au concentrat în câteva ramuri. În țările dezvoltate, cercetarea și dezvoltarea au fost concentrate în construcțiile de mașini, în special în producția bunurilor de investiții, mașinilor electrice, aerospațială și a automobilelor. Se estimează că în ultimii zece ani aceste ramuri au absorbit între 76—92% din cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare din Franța, R.F.G., Italia, Japonia, Anglia, S.U.A. etc. A crescut considerabil ponderea cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare în valoarea totală a producției, în perioada 1950—1975: în R.F.G. de la 8 la 27%, în Japonia de la 1 la 48%, iar în S.U.A. de la 22 la 50%¹⁾.

Tabelul Nr. 1

Dezvoltarea exportului total mondial și a exportului de produse ale industriei construcțiilor de mașini în perioada 1963—1978

Anul	Export mondial total (mld \$ SUA)	Export grupa a 7-a (mld \$ SUA)	Ponderea grupei a 7-a în total export (%)
1963	154,7	36,0	23,3
1968	237,8	65,4	27,5
1970	312,2	89,5	28,7
1971	348,1	103,1	29,6
1972	412,3	122,9	27,8
1973	574,3	160,1	27,9
1974	835,6	203,1	24,3
1975	872,5	240,5	27,6
1976	991,0	271,9	27,4
1977	1122,0	311,5	27,8
1978	1308,0	370,7	28,3

În țările dezvoltate a sporit eficiența industriilor caracterizate prin contribuția ridicată a cercetării științifice. Celelalte industrii, care au fost depășite din acest punct de vedere, își găsesc localizare în tot mai mare măsură în țările în curs de dezvoltare.

Aceste tendințe în dezvoltarea producției s-au reflectat în structura comerțului internațional, în cadrul căruia a crescut considerabil importanța mașinilor, utilajelor și mijloacelor de transport.

a) Dinamica

Exporturile mărfurilor din această grupă au cunoscut o dezvoltare mai rapidă decât ansamblul exportului mondial. Astfel în perioada 1963—1978 exporturile de mașini și

utilaje au sporit de 10,3 ori, față de totalul exporturilor mondiale care au sporit de 8,46 ori.

Devansarea exporturilor totale de către cele de mașini și utilaje s-a accentuat între anii 1970—1972 și apoi din nou, după 1975.

Exporturi de mașini și utilaje au întrecut ca ritm, de asemenea, producția industriei construcției de mașini pe plan mondial (vezi graficul), determinând totodată tendința pentru grupa produselor manufacturate pe plan mondial de devansare a producției de către exporturi sintetizată în relația:

$$\text{Exporturi} = 0,1 + 1,52 \text{ Producție}$$

stabilită pentru perioada 1960—1979²⁾

Cu excepția anului 1977 când ritmul exporturilor și al producției mondiale de manufacturate au fost aproximativ egale, în întreaga perioadă menționată modificările relației ale exporturilor au fost superioare producției.

b) Structura exporturilor

Exporturile mondiale de mașini și utilaje constau din punct de vedere valoric din mașini neelectrice în proporție 40%, echipamente de transport 39% și mașini electrice 21% din totalul grupei.

Această structură diferă de cea din anul 1972, când mașinile neelectrice reprezentau 42%, cele electrice 19%, iar echipamentul de transport 39% din totalul grupei.

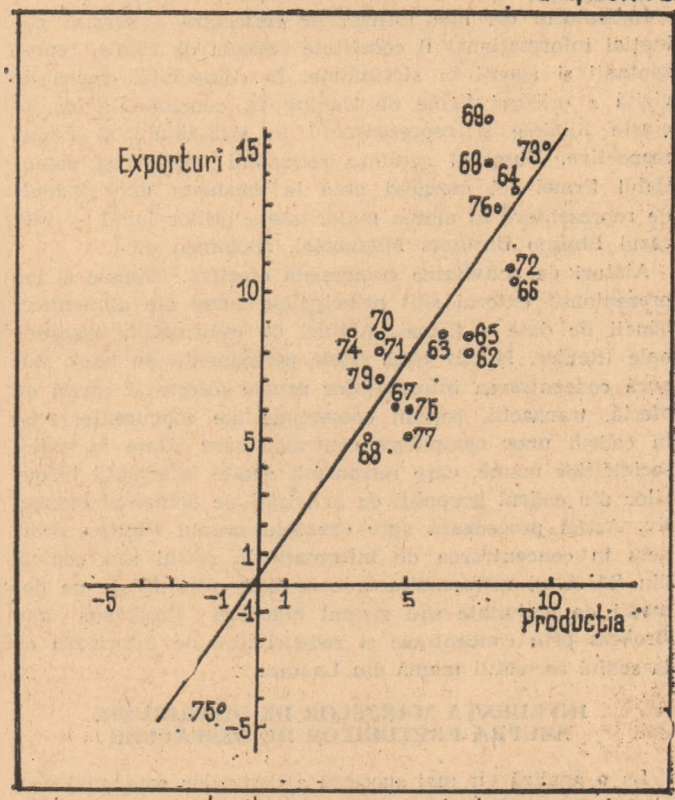
Ritmul mediu anual de creștere a exporturilor în perioada 1972—1977 a diferit la cele trei categorii de mașini cuprinse în această grupă, astfel:

Subgrupa	Rim mediu anual (%) ²⁾
— mașini neelectrice	18
— mașini electrice	22
— echipament de transport	19,8

Sursa datelor: UN — Bulletin of Statistics on World Trade in Engineering Products, New York, 1974, pag. 18 și Ediția 1979, pag. 26.

Ovidiu RUJAN

Graficul nr. 1

1960-1979: exporturile = 0,1 + 1,52 producția

Aspecte privind probele în acțiunile de arbitraj

Potrivit regulilor de procedură, situațiile de fapt invocate în cadrul soluționării acțiunilor introduse la arbitrajele comerciale internaționale se dovedesc, de regulă, cu acte emanate de la părțile în litigiu, sau de la terțe persoane. Cum conținutul și, în unele cazuri, data emiterii lor prezintă importanță deosebită în soluțiile care urmează să dea litigiilor în cauză, în practică se întâmplă ca părțile interesate să conteste primirea unor corespondențe comerciale. În cele ce urmează vom învedera practica Comisiei de arbitraj de la București (C.A.B.) cu privire la asemenea situații.

Intr-un dosar aflat pe rolul C.A.B., pîrita — o întreprindere română de comerț exterior — a contestat primirea cererii de pretenții pentru plata penalităților, care, cum bine se știe, este o condiție pentru a se introduce acțiune la arbitrajul comercial internațional competent. Pîrita a susținut, în apărarea sa, că prezentarea de către reclamantă a registrului poștal de expediere nu constituie o dovadă concludentă că, în fapt, a fost expediată cererea de pretenții pentru plata penalităților (denumită și notă de debitare).

Comisia de arbitraj, prin Hotărîrea nr. 17/1980, analizînd apărarea pîritei, reține următoarele: „Reclamanta a făcut dovada cu registrul poștal că scrisoarea de debitare cu data de 22 februarie 1978 a fost expediată recomandat prin poștă, la 28 februarie 1978, sub nr. 593. Susținerea pîritei că reclamanta nu a putut dovedi ce anume act i-a expediat la 28 februarie 1978 nu este întemeiată, întrucît data expediției odată stabilită, pîritei îi revenea sarcina să probeze că la acea dată i s-a expediat alt document, dovadă pe care însă nu a făcut-o”.

Intr-un alt dosar (nr. 195/1979) al Comisiei de arbitraj de la București, care a avut ca obiect tot o cerere de penalități pentru întîrziere, a fost reținută următoarea situație de fapt:

— pentru livrarea unor produse neexpediate la termen părțile contractante — reclamanta, o întreprindere importatoare din R.D.G. și pîrita, o întreprindere română de comerț exterior exportatoare — au convenit printr-un protocol decalarea termenelor inițiale, sub condiția ca această decalare să fie confirmată de reclamantă ulterior;

— reclamanta, printr-un telex, expediat în timp util, a confirmat protocolul, dar pîrita nu a respectat nici noile termene astfel stabilit, livrînd marfa cu întîrziere;

— Pîrita, prin întîmpinare și în ședință, a susținut că nu a primit telexul de confirmare a protocolului semnat, prezentînd, pentru a face dovada susținerilor sale, registrul de evidență a telex-urilor, în care telexul în cauză nu este menționat.

Comisia de arbitraj, prin Hotărîrea nr. 29/1980, reține că obiecția pîritei este neîntemeiată. Intr-adevăr, faptul că în registrul de evidență al telex-urilor, prezentat de pîrita, nu este menționat telexul în chestiune, nu reprezintă o dovadă concludentă a neprimirii telexului din 11.05.1978, aflat la dosar și din care rezultă că reclamanta a confirmat termenii modificate prin protocol, o omisiune din neglijență fiind posibilă. Pe de altă parte, telexul prezentat de reclamantă cuprinde toate mențiunile, inclusiv criteriile de identificare a pîritei, necesare în mecanismul de transmitere. În fine, în logica desfășurării operațiunilor implicate în executarea contractului și protocolului, ar apare lipsită de sens simularea telexului. Prin protocol pîrita a convenit, în interesul său, modificarea termenelor și, prin aceasta, obligația de livrare la termenele astfel modificate s-a născut pentru ea în chiar momentul semnării protocolului. Confirmarea modificării joacă rolul unei condiții suspensive care afectă obligația de livrare la noile termene. Îndeplinirea ei

era în avantajul exclusiv al pîritei, care, în raport de noile termene de livrare convenite, era absolvită de răspundere pentru neexecutarea la termenele inițiale a livrărilor, respectiv de plata penalităților de întîrziere”.

Așadar, în ambele dosare sintem în fața unei situații comune: reclamantele au făcut dovada expedierii unei corespondențe comerciale, iar pîritele au contestat primirea lor. Observăm că în ambele cazuri completele arbitrale au apreciat ca fiind făcută dovada comunicării mesajului prin corespondențele în discuție; în primul caz, considerînd că revenea ca obligație pîritei să facă dovada conținutului neconform al scrisorii care i-a fost cert expediată; în cel de al doilea, reținîndu-se, de asemenea, că corespondența (sub formă de telex) a fost expediată, s-a prezumat că numai dintr-o neglijență nu a fost luată în evidență sa de către pîrita.

dr. Al. DETEȘAN

Recuperarea valorii contrastaliilor de la cumpărător în condițiile clauzei C and F

În vînzarea C.I.F. sau C and F, raporturile juridice referitoare la transportul maritim se stabilesc între exportatorul care angajează nava corespunzătoare — direct sau printr-o agenție specializată de brokeraj, precum Navlomar — și armator. Cumpărătorul, deși beneficiar al transportului, deține poziția de terț, față de contractul de charter party.

În situația arătată, dacă în portul de destinație se produc întîrzieri la descărcarea mărfurilor, care se soldează cu contrastalii, armatorul nu se poate adresa pentru a fi despăgubit cumpărătorului, cu toate că nava a acostat în portul de sediu al acestuia. În lipsa unor raporturi contractuale reciproce, armatorul nu are calitatea juridică necesară spre a obține de la destinatarul mărfurilor contravaloarea reclamată. Inevitabil, deci, armatorul se va întoarce împotriva navlositorului (exportator) cu pretenția de a suporta daunele echivalente contrastaliilor.

Un asemenea risc nefiind deloc improbabil, exportatorul (navlositor) trebuie să-și la măsurile adecvate de ocrotire, prin clauzele contractului de vînzare internațională de mărfuri. Ținînd seama de considerațiunea că prejudiciile cauzate de contrastalii sînt legate de desfășurarea transportului ce se efectuează în interesul cumpărătorului-destinatar, este firesc ca ele să cadă în final în sarcina sa, în vînzările CIP sau C and F.

În asemenea operațiuni de comerț exterior, vînzătorul obișnuiește mai întîi să se degraveze de orice obligație de a suporta costul prestațiilor de descărcare a mărfurilor în portul de destinație, stipulînd în contractul extern clauza free out (F.O.).

În ce privește contrastaliile ivite la destinație, practica de comerț exterior nu ne oferă deocamdată clauze tipizate, cu valoarea de uzanțe internaționale unificate, care să a-pere preventiv pe vînzător de obligația suportării lor. Revine ca atare inițiativei exportatorilor să configureze formulele contractuale cele mai avantajoase în scopul arătat.

Un exemplu instructiv în acest domeniu îl constituie contractul de vînzare internațională C and F free out, încheiat la 28 martie, 1974 de o întreprindere română de comerț exterior cu o firmă din Libia. Printr-una din clauze s-a convenit că, în vederea plății eventualelor contrastalii ivite în portul de descărcare, cumpărătorul din străinătate va obține prin banca sa o scrisoare comercială de credit (L/C) de o anumită valoare, în dolari S.U.A., în favoarea vînzătorului. Acesta era autorizat să dezintereseze pe armator, cu acte justificative, pînă la concurența efectivă a contrastaliilor, prin decontare din suma înscrisă în L/C. Prin contractul de vînzare internațională s-a precizat totodată că

valabilitatea L/C durează 90 de zile, cu începere de la data cind s-a terminat descărcarea mărfii în portul de destinație din Libia.

În fapt, scrisoarea comercială de credit a fost emisă în modul stabilit de părți, iar exportul de mărfuri a fost integral adus la îndeplinire. În portul de descărcare Benghazi (Libia) nava angajată de vânzător prin intermediul Navlomar a înregistrat însă contrastalii de o valoare însemnată. Armatorul din Pireu (Grecia) a obținut de la arbitrajul maritim din Londra o hotărîre prin care Navlomar a fost obligată la plata sumei respective. Dauna menționată a fost ulterior recuperată de Navlomar de la întreprinderea română de comerț exterior care efectuase operațiunea de vânzare internațională. Exportatorul român, la rîndul său, s-a adresat în scris la 17 februarie 1975 cumpărătorului din Benghazi pentru lichidarea pe cale amiabilă a pretențiilor decurgînd din acoperirea contrastaliilor. Cumpărătorul a refuzat plata, cu motivarea că de la data de 1 octombrie 1974 cînd, potrivit mențiunilor înscrise în **time-sheet**, se terminase descărcarea mărfii în portul de destinație, trecuse din neglijența vânzătorului un interval de timp mai mare de 90 zile, iar L/C expirase încă de la data de 1 ianuarie 1975.

În situația arătată, exportatorul român a introdus acțiune arbitrală la C.A.B., solicitînd ca daunele pe care le suferise să fie acoperite de cumpărătorul din străinătate. Organul arbitral de la București, competent în virtutea clauzei compromisorii din contractul de vânzare internațională, a admis acțiunea prin hotărîrea nr. 110 din 12 aprilie 1978, de altfel fără să discute neglijența imputată vânzătorului de către cumpărătorul din străinătate. Soluția C.A.B. s-a întemeiat pe următorul considerent: „Deschiderea unei L/C în raporturile dintre părți nu reprezintă altceva decît constituirea unei **garanții** pentru asigurarea plății eventualelor contrastalii. Constituirea acestei garanții era făcută în favoarea vânzătorului-navlositor, în calitatea sa de creditor contractual al acestor contrastalii”.

În consecință, C.A.B. a decis că, „deschiderea L/C nu exonerează pe cumpărător de obligația sa contractuală de a plăti contrastaliile și nici nu decade pe vânzătorul-navlositor din dreptul de a-și valorifica creanța sa pe calea unei acțiuni arbitrale”.

Soluția arbitrală citată socotim că poate fi împărtășită, deoarece din circumstanțele speței se desprinde neîndoielnic concluzia că importatorul libian și-a recunoscut și confirmat explicit calitatea de debitor al eventualelor contrastalii, asumîndu-și angajamente corelative. Scrisoarea comercială de credit a constituit o **înlesnire de plată** oferită vânzătorului. Expirarea termenului prevăzut de L/C nu putea însă în nici un caz să invalideze obligațiile cumpărătorului, să-l exonereze pe acesta de răspundere. Numai că, odată cu expirarea L/C, vânzătorul a pierdut definitiv regimul privilegiat pe care acest document bancar i-l asigurase, trebuînd să recurgă la căile de drept comun (acțiunea arbitrală), desigur mult mai dificile, spre a-și valorifica pretențiile.

Vocația vânzătorului de a sesiza organul arbitral de comerț exterior ni se pare în afară de orice discuție, întrucît potrivit legislației române decăderile din drepturi — inclusiv din dreptul material la acțiune — trebuie să fie expres prevăzute de o dispoziție normativă sau de o reglementare contractuală, care nu poate fi interpretată decît restrictiv. În speță însă, o asemenea prevedere sancționatoare nu a fost defel atestată prin probe corespunzătoare sau măcar invocată.

Nu este mai puțin adevărat că neglijența vânzătorului de a folosi la timp L/C a făcut inutilă și inoperantă, în raporturile dintre părți, clauza contractuală stipulată cu destulă ingeniozitate, care consacrase în favoarea sa posibilitatea unei decontări prompte a valorii contrastaliilor ivite în portul de destinație, fără vreo debursare din patrimoniul propriu.

Independent însă de situația concretă la care ne-am referit, clauza contractuală examinată merită să fie reținută ca o soluție practică și eficientă în exportul de mărfuri realizat în condițiile vânzării internaționale C.I.F. sau C. and F.

Dr. O. CĂPĂȚINĂ

conjunctura pe piața valutară și de capital

Ce se poate aștepta de la un dolar în apreciere?

Îngrijorate de „slăbiciunea” dolarului chiar după punerea în aplicare a programelor antiinflaționist și energetice ale președintelui Carter din noiembrie 1978, autoritățile monetare ale S.U.A. au recurs, în octombrie 1979, la noi măsuri de susținere a monedei americane constînd în principal dintr-un control sever al masei monetare și majorarea nivelului dobînzilor preferențiale. Efectele acestor măsuri au fost „palpabile” în primul trimestru al anului 1980, dolarul ajungînd să coteze, în martie a.c., aproape 4,6 franci francezi, 1,98 mărci vest-germane, peste 260 yeni japonezi și aproape 1,90 franci elvețieni. Iată însă, că după aproape trei luni de întărire lentă, dar sigură a poziției dolarului, cursul monedei americane pare să se înscrie, în luna aprilie a.c., într-o nouă tendință de scădere. Ceea ce surprinde în opinia specialiștilor este faptul că, în actualele circumstanțe, noile scăderi ale cursului dolarului nu mai inspiră teamă ci chiar o foarte puțin ascunsă senzație de „respiro” pentru cei specialiști în afaceri cu bani, întrucît întărirea monedei americane din primul trimestru a.c. se pare că a creat noi presiuni financiare.

În general, se vehiculează ideea că dolarul își va menține poziția bună cîștigată în prima parte a anului și în următoarele luni, ceea ce reprezintă însă un pericol iminent pentru actuala situație a economiei mondiale în declin. Întrucît prețurile materiilor prime de bază, inclusiv țiteiului continuă să fie exprimate în dolari, un dolar puternic înseamnă în condițiile prezente prețuri de import sporite pentru toți partenerii S.U.A. și o creștere a presiunilor inflaționiste interne chiar în condițiile unor ritmuri de creștere economică reduse. Ori, în toate țările occidentale industrializate, principalul obiectiv al politicii economice al autorităților de resort, pe anul 1980, îl constituie combaterea inflației prin menținerea unei creșteri economice reduse.

Aprecierea cursului dolarului, în cazul în care ipoteza se verifică ar avea ca efecte imediate următoarele:

— țările industrializate occidentale, partenere ale S.U.A., vor fi determinate să-și stimuleze exporturile în paralel cu o tendință spre vitalizarea protecționismului comercial, cel puțin pe perioadele de dificultate;

— recesiunea care începe să se întroneze în economia S.U.A. s-ar putea transforma într-o recesiune globală de amploare, avînd în vedere că toate țările capitaliste dezvoltate vor recurge la măsuri restrictive de luptă împotriva inflației de import;

— în ciuda teoriei că un dolar puternic ar trebui să iefinească importurile S.U.A., impactul asupra inflației americane rămîne nesemnificativ față de presiunile inflaționiste induse în celelalte țări occidentale de importurile demne de luat în seamă de țitei și de alte materii prime de bază — a căror prețuri sînt exprimate în dolari.

Teama față de un dolar în apreciere (al cărui curs rămîne în prezent totuși mai mic, comparativ cu situația de acum 4 ani, cu 15% față de yenul japonez și cu 20% față de marca vest-germană) că însă multă bătaie de cap chiar cercurilor de afaceri americane. De exemplu, continuarea tendinței de apreciere a dolarului față de yenul japonez ar putea să „inspire” Japoniei o nouă ofensivă a exporturilor nu numai în S.U.A. dar și în Europa de Vest. În fața acestei ofensive este puțin probabil ca Adminis-

trația S.U.A. să nu reacționeze prin măsuri protecționiste. De asemenea, faptul că dolarul rămîne totuși depreciat față de acum patru ani a creat avantajul unor exporturi americane competițive. Acest avantaj însă se poate eroda substanțial în cazul unei aprecieri rapide a dolarului, influențînd negativ expansiunea exporturilor S.U.A. (necesară de altfel), singurul element care a mai rămas dinamic în economia S.U.A., după cum se exprima recent vicepreședintele lui Foreign Credit Insurance Association.

În situația în care inflația în lume persistă, cererea externă (de export în general) va cunoaște o slăbire la scară internațională. Țările Europei de Vest și Japonia în lupta împotriva inflației generate de evoluția ascendentă a prețurilor la țitei, vor recurge la măsuri monetare restrictive de natura celor care au determinat și cea mai profundă recesiune din perioada postbelică (1974—1975). La acea dată S.U.A. au ieșit din recesiune cu o monedă puternică (dar care nu a rezistat în timp), ceea ce a avut ca efect creșterea prețurilor internaționale a mărfurilor americane și înregistrarea unor deficite comerciale în creștere pînă anul trecut. Dacă în prezent dolarul se va menține relativ puternic, cînd peste tot în țările occidentale industrializate activitățile economice se restrîng, este posibil ca istoria pentru S.U.A. să se repete. Dacă acest raționament se dovedește adevărat, apreciază economiștii occidentali, atunci „revenirea dolarului constituie mai degrabă un factor de îngrijorare și nu o binecuvîntare“.

N. POP
I.E.M.

noțiuni, termenii, operațiuni

Sistemele de cursuri de schimb

Scena monetară internațională din zilele noastre se caracterizează printr-o largă varietate de regimuri de funcționare ale cursurilor de schimb. Analiza acestora prezintă o deosebită importanță teoretică și practică, avînd în vedere rolul central jucat de cursul de schimb ca pirghie de legătură între unitățile care participă — la nivel macroeconomic și microeconomic — la schimbul de pe piața mondială.

1. Scurt istoric¹⁾

Sistemul Bretton Woods, inaugurat după al doilea război mondial, prevedea măsuri concrete pentru a asigura cursuri de schimb fixe, stabilitate și ordine pe piețele valutare, în condițiile controlului exercitat de F.M.I. Țările membre ale F.M.I. trebuiau să definească monedele naționale în etaloanele sistemului, stabilindu-se valori paritare pentru fiecare monedă, în aur și dolari. Din aceste valori paritare rezultau paritățile (raporturile fixe) dintre monedele țărilor membre ale F.M.I. Sistemul paritar — respectiv toate raporturile valorice dintre monede — putea fi sintetizat într-un tabel. Cursurile de schimb se puteau abate pe piețele valutare cu cel mult $\pm 1\%$ de la parități, sistemul Bretton Woods împrumutînd regulile etalonului aur, rezultate din mecanismul punctelor-aur. Datorită acestor marje reduse, aproape imperceptibile în practica de comerț exterior, sistemul era considerat unul de **cursuri fixe**.

Officialitățile monetare ale țărilor membre ale F.M.I. (în principal băncile centrale) erau obligate să mențină cotajile monedei naționale pe piețele de schimb în limita marjelor permise de $\pm 1\%$, atît prin asigurarea condițiilor

economice necesare, cît și prin intervenții curente pe piețele de schimb pentru regularizarea raportului cerere-ofertă. Intervențiile în monede străine (în special în dolari) erau finanțate din rezervele oficiale ale țării și cu ajutorul creditelor F.M.I.

Valorile paritare și paritățile nu erau imuabile, ele puține fiind modificate în condițiile unui **dezechilibru fundamental** al balanței de plăți; de aici și denumirea completă a sistemului de „cursuri fixe dar ajustabile“. Totuși, pentru a evita folosirea monedei ca instrument de „dumping valutar“ (devalorizări concurenționale, de tipul celor din perioada interbelică) modificările de paritate erau permise numai în condiții determinate și cu aprobarea F.M.I.

Deși sistemul Bretton Woods a funcționat relativ bine cca. două decenii (din 1949, cînd s-au stabilit valorile paritare, pînă în 1970) el conținea unele deficiențe structurale care au dus în final la renunțarea treptată, în perioada 1970—1973, la politica cursurilor fixe. Cauza imediată a prăbușirii sistemului Bretton Woods a fost erodarea continuă a încrederii în dolar în urma dezechilibrelor exagerate ale balanței de plăți a S.U.A. și imposibilitatea menținerii parităților.

În august 1971, S.U.A. — care atunci aveau rezerve oficiale de aur de numai 10 miliarde dolari (la prețul de 35 dolari pe uncie), comparativ cu datorii pe termen scurt de 60 miliarde dolari, sub forma rezervelor oficiale de dolari ale celorlalte țări — au hotărît să suspende convertibilitatea în aur a dolarului. Din august 1971 pînă în decembrie 1971, cursurile de schimb ale principalelor monede occidentale au fost lăsate să floteze liber. În decembrie 1971, prin Acordul Smithsonian, s-a stabilit un nou sistem de cursuri relativ fixe raportate la dolar, cu marje mai largi de flotare, de $\pm 2,25\%$, numit sistemul **cursurilor centrale**. Concomitent s-au efectuat modificări importante în raporturile valorice dintre monedele occidentale, printr-o devalorizare-aur a dolarului și revalorizarea celorlalte monede occidentale.

În aprilie 1972, țările membre ale C.E.E. au hotărît să reducă marja de fluctuație dintre monedele lor, la $\pm 1,125$, rezultînd sistemul denumit figurativ „șarpele în tunel“ (tunelul fiind constituit din marjele largi față de dolar, de $\pm 2,25\%$). În februarie 1973, ca urmare a crizelor repetate de pe piețele valutare, dolarul a fost devalorizat din nou față de aur. În martie 1973, cursurile centrale stabilite prin Acordul Smithsonian nu au mai putut fi menținute și principalele țări occidentale au trecut la **politica de flotare** a cursurilor de schimb, renunțînd la orice punct fix de intervenție și lăsînd ca raportul cerere-ofertă de pe piețele de schimb să determine nivelul cursului. Țările membre ale C.E.E. au hotărît menținerea unor raporturi fixe între monedele lor, concomitent cu flotarea față de țări (sistemul **vest-european de flotare concertată** sau, figurativ „șarpele comunitar“). În martie 1979, sistemul vest-european de flotare concertată a fost dezvoltat în direcția integrării, inclusiv prin crearea unei unități monetare comune (E.C.U.), rezultînd **noul sistem monetar vest-european**.

2. Situația actuală a sistemelor de schimb

Evenimentele menționate anterior au schimbat configurația sistemelor de cursuri de schimb. Cîteva caracteristici dominante se manifestă în prezent:

● **Renunțarea în condiții de criză, sub presiunea evenimentelor, la politica cursurilor fixe și proliferarea dezordonată a unei diversități de politici de curs, în special a flotării, constituie o primă explicație a caracterului hibrid al situației actuale. S-a ajuns, în prezent, la o diversitate de politici de curs: cursuri legate de o monedă pivot**

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

(dolar, franc francez etc.); cursuri legate de un coș de monede (de exemplu DST); cursuri glisante („crawling peg”); flotare concertată față de terți (sistemul monetar vest-european); cursuri flotante; sisteme de cursuri multiple (cursuri oficiale; cursuri cu primă; cursuri comerciale etc.).

Deoarece principalele monede occidentale — de care sînt legate, într-o formă sau alta, celelalte monede — au regim de cursuri flotante, se poate spune în același timp, că, în prezent, s-a generalizat politica de flotare a cursurilor de schimb.

Datele statistice disponibile pentru sfîrșitul anului 1978 arată că din cele peste 120 monede ale țărilor membre ale F.M.I.²:

- 15 erau legate de D.S.T. (printre acestea monedele Iranului și Arabiei Saudite);
- 17 erau legate de alte tipuri de coșuri valutare;
- 42 erau legate de dolarul S.U.A., în diferite forme și regimuri de schimb;
- 5 erau legate de lira sterlină;
- 14 erau legate de francul francez;
- 6 flotau concertat în cadrul sistemului vest-european de flotare concertată (în fapt, erau legate de marca vest-germană; în prezent, cele 8 monede ale noului sistem monetar vest-european sînt legate de E.C.U.);
- 38 evoluau izolat, în diferite regimuri de schimb, majoritatea dintre ele — cele ale țărilor dezvoltate — avînd regim de cursuri flotante (în această categorie sînt incluse și sistemele de cursuri glisante ca în cazul Braziliei).

● În al doilea rînd — și pentru rațiuni care vor fi prezentate ulterior — autoritățile din majoritatea țărilor nu au putut să negligeze starea monedelor lor și au continuat să influențeze, într-o formă sau alta, inclusiv prin intervenții masive pe piețele valutare, cursurile de schimb. Chiar în cazul principalelor țări occidentale care au adoptat politica de flotare, situația reală este foarte departe de „flotarea pură” imaginată de teoreticieni (în care cursul fiecărei monede ar rezulta din raportul liber al cererii și ofertei pe piețele valutare). Astfel, în 1976, înainte de a hotărî să se retragă din sistemul vest-european de flotare concertată, autoritățile franceze au pierdut, în cîteva zile, aproximativ 3 miliarde dolari din rezervele oficiale. În 1977, urmărind să împiedice creșterea cursului lirei și scăderea competitivității exporturilor britanice, autoritățile Angliei au acumulat rezerve în valoare de peste 15 miliarde dolari. În noiembrie 1978, autoritățile monetare americane, pînă atunci recunoscute ca adeptele flotării libere, au mobilizat în sprijinul dolarului fonduri în valoare totală de cca. 30 miliarde dolari. Flotarea prezentă este, deci, **impură și controlată**³.

● În al treilea rînd, aplicarea principiului „libertate de alegere, dar nu libertate de comportament” și în acest context preocuparea F.M.I. de a preveni proliferarea experienței triste din perioada interbelică (fluctuațiile eractice de curs și devalorizările concurențiale) a dus la instituirea supravegherii de către Fond a politicilor de curs promovate de țările membre. În conformitate cu articolul 4 al statutului amendat al F.M.I., fiecare membru se angajează să colaboreze cu Fondul și cu ceilalți membri pentru a se respecta „regulile de conduită” ale flotării și a promova un sistem stabil al cursurilor de schimb, în care scop fiecare țară membră se angajează:

- să se abțină de la manevrarea cursului de schimb al monedei sale;
- să evite orice măsură care împiedică ajustarea efectivă a balanței sale de plăți (intervenții prelungite pe piața valutară, împrumuturi externe excesive, restricții la schimbul valutar etc.);
- să intervină pentru a contracara fluctuația pe termen scurt a cursului monedei sale.

Eficacitatea supravegherii exercitate de F.M.I. depinde însă, în largă măsură de mijloacele de presiune și de sancțiunile de care acest organism poate dispune, dar acestea au rămas, de regulă, invers proporționale cu mărimea și importanța țărilor contraveniente. Din acest motiv, nu se poate spune că, așa cum este practică în prezent, supravegherea de către F.M.I. constituie un element de omogenizare a politicilor de curs de schimb.

M. ISĂRESCU
I.E.M.

¹ Analiza istorică a sistemelor de cursuri de schimb în perioada postbelică este efectuată în multe lucrări de specialitate. Autorul a urmat în linii mari varianta din documentele Fondului Monetar Internațional. Vezi în acest sens colecția I.M.F. Survey și lucrarea Reform of the International Monetary System; A Report by the Executive Directors to the Board of Governors, I.M.F. Washington, 1971.

² După Richard Erb „Central Bank Intervention” în lucrarea „Exchange Rate Outlook”, Charles Fulton with Gower Press, Londra 1979.

³ O analiză pe multiple planuri a situației actuale în domeniul sistemelor de cursuri de schimb este efectuată în lucrarea „Les résultats du flottement des monnaies en regard des craintes et des espoirs qu'il avait suscités”, in Problemes économiques nr. 1587 din 6 septembrie 1978.

breviar — comerț exterior

rezilierea contractelor

Prin rezoluțiune se înțelege desființarea cu caracter retroactiv a unui contract sinalagmatic pentru neexecutarea culpabilă de către debitor a obligațiilor sale. Intocmai ca nulitatea, rezoluțiunea desființează efectele contractului nu numai pentru viitor, dar și pentru trecut. Spre deosebire de nulitate, care intervine pentru cauze anterioare sau contemporane încheierii contractului, rezoluțiunea operează pentru fapte intervenite ulterior formării sale valide și anume pentru neexecutarea obligațiilor de către debitor. În contractele sinalagmatice cu prestațiuni succesive rezoluțiunea produce însă efecte numai pentru viitor, lăsînd neatinsă executarea prestațiilor anterioare. O asemenea rezoluțiune se numește reziliere.

În conformitate cu art. 1020 și 1021 din Codul civil o parte dintr-un contract bilateral are dreptul de a cere în justiție desființarea cu efect retroactiv a contractului. Întrucît cealaltă parte nu și-a executat obligația, concomitent cu executarea în natură a obligației dacă aceasta mai este posibilă sau executarea prin echivalent. Judecătorul are libertatea de a pronunța sau nu rezoluțiunea în funcție de circumstanțele cauzei. El poate, deci, acorda și un termen de grație pentru executarea obligației de către debitor; deoarece neexecutarea se datorează culpei debitorului, odată cu pronunțarea uneia sau alteia din soluțiile menționate, instanța va putea să oblige pe debitor și la daune interese pentru prejudiciile cauzate creditorului.

Dreptul național al statelor cunoaște o reglementare similară cu unele particularități de la un sistem de drept la altul.

Redactor coordonator:
dr. Ioan GEORGESCU

contract economic

Puterile maxime ce se pot folosi în orele de vîrf

Folosirea judicioasă a energiei electrice de către unitățile economice consumatoare a determinat reglementarea stabilitărilor puterilor maxime totale pe care acestea le pot absorbi în timpul orelor de vîrf de dimineață și în timpul orelor de vîrf de seară ale sistemului energetic.

Potrivit art. 11 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobate prin H.C.M. nr. 2763/1978, orele de vîrf ale sistemului energetic se fixează anual prin ordin al ministrului energiei electrice și se comunică ministerelor și celorlalte organe centrale, precum și comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, cel mai târziu pînă la 30 septembrie al anului anterior celui la care se referă ordinul.

În același articol se prevede că puterile maxime ce pot fi absorbite de consumatori în orele de vîrf se stabilesc pentru fiecare consumator în parte de către inspecția energetică regională, cu consultarea consumatorilor și pot fi modificate oricînd, la cererea părților contractante sau din inițiativa inspecției energetice regionale.

În prezent, atribuțiile fostelor inspecții energetice regionale sînt îndeplinite de către întreprinderile de rețele electrice care sînt, în același timp, unități furnizoare ale energiei. Cu alte cuvinte, în raporturile cu unitățile consumatoare, aceste întreprinderi acționează în dubla lor calitate de părți contractante și de unități investite cu atribuții administrative în scopul utilizării raționale a energiei electrice.

Modificarea puterilor maxime stabilite se face după aceeași procedură. Cîtăm, în acest sens, următoarele considerente din Hotărîrea Arbitrajului de Stat Central nr. 5375/1979 :

„Potrivit art. 11 alin. 5 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobate prin H.C.M. nr. 2763/1968... puterile maxime ce pot fi absorbite în orele de vîrf de seară de un consumator industrial se vor stabili de I.R.E. cu consultarea consumatorilor, în același fel procedîndu-se și la modificarea lor.

Inițiativa modificării ori stabilirii unor puteri pentru orele de vîrf aparține părților din contract, dar aprobarea acestor puteri este de resorul unităților furnizoare care sînt singurele în măsură să cunoască balanța dintre energia produsă și cea consumată în orele de vîrf, în funcție de care se stabilesc puterile.

Deci, potrivit dispozițiilor legale, I.R.E. este obligată să consulte consumatorul la stabilirea puterii în orele de vîrf, dar nu este ținută de poziția acestuia față de puterea ce se aprobă”.

Regulamentul citat mai prevede, la art. 11 alin. 7 că pentru consumatorii noi sau consumatorii a căror putere instalată se mărește cu mai mult de 20%, se pot fixa, cel mult pentru primele 2 luni de la intrarea în funcțiune a noilor instalații, puteri maxime cu caracter provizoriu.

Pentru Direcția Tehnică din Ministerul Energiei Electrice este prevăzută posibilitatea de a majora, cu efect retroactiv, puterile stabilite de întreprinderile de rețele electrice în cazuri de calamități ca inundații, viituri, incendii și altele asemenea. Această posibilitate este reglementată și pentru alte cazuri (art. 11 alin. 9).

Neînțelegeri cu privire la puterile maxime ce pot fi absorbite se ivesc și în alte cazuri decît cele la care s-a făcut referire mai înainte.

Care este procedura de urmat pentru rezolvarea acestor neînțelegeri ?

Așa cum se arată în hotărîrea citată, „în situația în care consumatorul nu este de acord cu puterea aprobată poate sesiza, prin forul său tutelar, Direcția Tehnică din Ministerul Energiei Electrice care este obligată a rezolva în 10 zile cererea iar împotriva hotărîrii Direcției Tehnice consumatorul urmează a sesiza organul său central pentru a lua legătura cu conducerea M.E.E...”

Cele de mai sus sînt în concordanță cu prevederile par. 5 alin. 5 din instrucțiunile date de M.E.E. în aplicarea regulamentului citat, cu mențiunea că, potrivit Ordinului M.E.E. nr. 602/1977, atribuțiile fostei Inspecții generale energetice au fost preluate și se exercită (după desființarea acestei inspecții) de către Direcția Tehnică din cadrul Ministerului Energiei Electrice.

Rezultă deci, că unitatea consumatoare, nemulțumită de puterile maxime stabilite pentru orele de vîrf, nu poate invoca insuficiența acestor puteri față de necesitățile sale spre a fi exonerată de plata majorărilor tarifare pentru depășirea puterii aprobate la orele de vîrf. Asemenea nemulțumiri pot forma obiectul sesizărilor la care s-a făcut referire mai sus.

De asemenea, în cazul depășirii puterilor aprobate pentru orele de vîrf, organele arbitrale nu pot pronunța soluții de exonerare de plata majorărilor pe motivul existenței unor cazuri de forță majoră. Se poate ajunge, indirect, la această rezolvare numai prin majorarea retroactivă a puterilor aprobate de către Direcția Tehnică din Ministerul Energiei Electrice în exercitarea atribuțiilor care i-au fost conferite prin art. 11 alin. 8 și 9 din regulamentul citat.

I. ICZKOVITS

raportul de muncă

Îndemnizația tarifară (sporul) de șef de echipă sau de brigadă

Se acordă șefului de echipă sau de brigadă care, pe lângă activitatea sa de muncitor, conduce o formație de lucru. Reprezintă cel mult 10% din retribuția tarifară realizată.

În funcție de specificul și complexitatea proceselor de producție, prin normative unificate pe ramuri, subramuri sau activități, se stabilește numărul minim al membrilor formației de lucru care îndreptățește acordarea indemnizației precum și cuantumul acesteia de pînă la cel mult 10%.

Numărul șefilor de echipă (brigadă) se stabilește de conducerea unității cu respectarea limitelor prevăzute în normativele aprobate.

Au drept la indemnizația (sporul) de șef de echipă sau de brigadă și muncitorii specialiști care conduc o formație de lucru.

Pentru acordarea acestei indemnizații tarifare este necesar ca șeful formației să îndeplinească cumulativ următoarele condiții : să fie încadrat ca muncitor și să presteze o activitate corespunzătoare specialității și nivelului său de calificare ; să exercite efectiv sarcinile de conducător al formației ; să aibă calitatea de șef de echipă sau de brigadă, stabilită de unitate printr-o dispoziție scrisă, la începutul perioadei și, în mod excepțional, în cursul perioadei. În lipsa dispoziției scrise (ordin, decizie), se consideră că această calitate de șef de formație este recunoscută dacă muncitorul în cauză conduce efectiv formația de lucru, forma scrisă nefiind o cerință pentru validitatea calității respective, ci numai pentru dovedirea ei.

Şeful de formație încadrat în meseria la care indicatorul tarifar de calificare prevede, la ultima categorie, sarcina conducerii formației de lucru, nu poate primi această indemnizație.

Indemnizația poate fi redusă mergând pînă la anulare, în situațiile în care sarcinile de conducere a formației nu au fost îndeplinite corespunzător.

De regulă indemnizația se acordă la retribuiția tarifară realizată în regim normal de lucru. Pentru unele activități specifice, cuantumul acestei indemnizații este reglementat în modul următor:

— în industria minieră 2—16 lei/zi, diferențiat pe categorii de mine, activități, genuri de lucrări (abațaje, înaintări), pe baza regulamentului întocmit de Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, împreună cu uniunea sindicatelor de ramură, cu acordul Ministerului Muncii și al Consiliului Central al U.G.S.R.;

— în exploatarea forestieră pînă la 1,3% din retribuiția realizată de formația condusă, fără a depăși 400 lei lunar în cazul șefului de brigadă și 250 lei lunar pentru șeful de echipă și pentru șeful de coloană hipo sau tractoare;

— șeful de echipă, de stație și ajutorul de șef stație, la echipele de salvare minieră și la platformele de foraj marin primește o indemnizație de 20% din retribuiția tarifară pentru timpul efectiv lucrat;

— în activitatea de încărcări-descărcări de vagoane de cale ferată și mijloace de transport rutier, cuantumul indemnizației este de pînă la 10% din retribuiția realizată în acord;

— pentru conducătorul formației de lucru de docheri cuantumul indemnizației este de pînă la 10% din retribuiția tarifară în acord, iar pentru docherul vincier este de 5% din retribuiția realizată în acord.

Se include în calculul retribuiției medii pentru stabilirea indemnizației de concediu de odihnă, precum și în calculul despăgubirii datorate de unitate în cazul anulării desfacerii contractului de muncă ori a suspendării din funcție potrivit art. 17 din Legea nr. 1/1970. De asemenea, se include în calculul retribuiției supusă reținerilor în baza deciziei de imputare, potrivit art. 109 alin. 1 Codul muncii precum și în alte cazuri în care se ia drept calcul retribuiția medie tarifară.

Reglementare: art. 70 Legea nr. 57/1974, anexa IV a Legii nr. 57/1974 cu modificările aduse prin Legea nr. 4/1978.

Dr. C. JORNESCU

Indemnizația de conducere

Funcțiile de conducere a unităților — director, inginer șef, contabil șef și alte funcții echivalente prevăzute în anexele Legii nr. 57/1974 — au dreptul la o indemnizație de conducere care se adaugă la retribuiția tarifară. Indemnizația de conducere se stabilește în mod diferențiat, pe ramuri și activități, după mărimea unității și complexitatea sarcinilor.

La încadrarea în funcții de conducere prevăzute cu indemnizație se acordă indemnizația minimă. La promovarea personalului care a ocupat asemenea funcții, în funcții de conducere imediat superioare, se stabilește o indemnizație mai mare cu 5% decît cea avută anterior. Indemnizația de conducere se poate majora treptat, între limitele prevăzute de lege, ținându-se seama de calitățile personale și de vechimea în funcții de conducere. Legea nu fixează nici un termen între aceste majorări ale indemnizației de conducere. Se pot acorda indemnizații spre limita maximă reprezentînd peste 90% din indemnizația cea mai mare la cel mult 25% din numărul cadrelor cu aceeași funcții sau cu funcții echivalente, calculat separat pe total unități subordonate și separat pentru aparatul ministerelor, celorlalte organe centrale și consiliilor populare județene și al municipiului București.

Aprobarea indemnizațiilor de conducere este de competența organelor administrative ierarhic superioare unității în care este încadrat personalul de conducere.

Indemnizația de conducere nu face parte din retribuiția tarifară. Fiind stabilită și acordîndu-se pentru timpul efectiv lucrat în regim normal de lucru, prestarea de ore suplimentare nu determină modificarea acesteia în mod corespunzător.

Indemnizația de conducere se acordă în funcție de nivelul de depășire sau de nerealizare a indicatorilor care condiționează acordarea retribuiției tarifare, asupra acesteia calculîndu-se, după caz, adaos sau diminuare.

Încemnizațiile de conducere sînt specificate în anexele nr. IV—VI și VIII ale Legii nr. 57/1974 modificată prin Legea nr. 4/1978.

În afara tipurilor de indemnizații de conducere prevăzute în anexa I, în celelalte anexe ale legii figurează și alte indemnizații ce se acordă cadrelor didactice, cadrelor artistice, pentru îndeplinirea unor funcții de conducere în unitățile de artă și cinematografie, în afara obligațiilor de serviciu, directorilor de câmine cu norma întreagă transferați din învățămînt etc.).

În organizațiile cooperatiste și cele obștești, indemnizația de conducere este mai mică cu 20% decît cea prevăzută pentru funcțiile respective din unitățile economice de stat (anexa IV, capitolul I).

Indemnizația de conducere se include în calculul retribuiției medii, luîndu-se în considerare la stabilirea indemnizației pentru concediul de odihnă și a despăgubirilor cuvenite în cazul reintegrării, în urma anulării desfacerii contractului de muncă sau a suspendării din funcție.

Se include în sumele supuse reținerilor în baza deciziei de imputare sau angajamentului de plată scris. Pentru abateri disciplinare, indemnizația de conducere poate fi redusă împreună cu retribuiția tarifară pe durata de 1—3 luni, cu 5—10 la sută.

Reglementare: art. 30 și 39 din Legea nr. 57/1974 modificată prin Legea nr. 4/1978, anexa I a legii și nexele 7 și 14 la Decretul nr. 100/1979.

J. COSTIN

Întrebări și răspunsuri

● **AUREL BONTE, Seini** — În sumele prevăzute drept alocație de stat pentru copii, prin Decretul nr. 359/1979 este cuprinsă și suma de 10 lei care s-a acordat prin Decretul nr. 69/1979, astfel că această sumă nu se mai acordă separat.

● **TRUSTUL I.A.S., Tg. Mureș** — Personalul care a fost menținut în funcția de contabil șef, prin derogare de la condițiile de studii, conform

H.C.M. nr. 914/1969 și Legii nr. 12/1971, nu poate ocupa, avînd studii medii, postul de economist pentru care este prevăzută cerința absolvirii învățămîntului superior.

● **G. SIBICEANU, București** — Desfacerea contractului în urma demisiei duce la pierderea vechimii neîntrerupte în muncă și în aceeași unitate. Față de prevederile exprese ale legii nu este posibil să se reconsi-

dere — după 10 ani — condițiile în care a avut loc desfacerea contractului de muncă din inițiativa dv.

● **MIRCEA D., Brașov** — Întrucît ocupați în prezent funcția de contabil șef la un șantier de gradul I, puteți ocupa — prin transfer — aceeași funcție la un grup de șantiere, art. 68 din Legea nr. 12/1971 neprevăzînd nici o restricție în acest sens.

● **VASILE KUN, Oradea** — Organele competente au reexaminat problema ridicată în scrisoarea dv. și au stabilit că în cazul transferării n-are

loc o nouă stabilire a dreptului la alocația de stat pentru copii, acest drept fiind confirmat de unitatea de la care personalul a fost transferat. În consecință, cererea de a primi alocația și pentru lunile când aceasta n-a fost acordată — nefiind solicitată la timp — nu echivalează cu o cerere de stabilire a dreptului, ci cu o revocare a unui drept cuvenit și stabilit anterior. Desigur că petiționarul trebuie să dovedească că pînă în luna transferării, precum și în lunile următoare n-a lipsit mai mult de 12 zile (art. 12 din Decretul 246/1977), în luna în care a depășit această condiție pierzînd dreptul la alocație.

● **ȘTEFAN POPESCU, Ploiești** — Din scrisoarea dv. rezultă că în unitatea unde lucrați, în urma aplicării reducerii săptămînilor de lucru, n-a putut fi organizat un schimb în plus. În asemenea situații personalul care lucrează peste programul normal de lucru are dreptul la plata orelor suplimentare, astfel cum se prevede în art. 119 din Codul muncii și în art. 120 din Cod; retribuția orară luată în considerare este aceea corespunzătoare la 195,5 ore. Prestarea orelor suplimentare trebuie aprobată de organele prevăzute de art. 118 din Codul muncii.

● **MARIOARA BANU, Deva** — La data aplicării Legii nr. 12/1971 ați îndeplinit funcția de contabil principal, respectiv de revizor contabil principal. Ulterior ați fost promovată în funcția de contabil șef. Conform art. 68 din Legea nr. 12/1971 puteți ocupa prin transfer funcția deținută în anul 1971 sau o funcție echivalentă, faptul că ați fost promovată între timp neputînd duce la pierderea dreptului recunoscut prin lege.

● **IOAN HENZEL, Săsar** — Sumele încasate din activitatea de salvare minieră (exerciții și operații de salvare) reprezintă retribuții tarifare cuvenite pentru timpul lucrat în această activitate. Ca urmare, aceste sume intră în calculul retribuției medii zilnice în vederea stabilirii indemnizației la care au dreptul persoanele încadrate în muncă pe perioada de concediu, sau pentru alte drepturi ce se acordă pe baza retribuției medii.

● **CONSTANTIN DAVID, Piatra Neamț; SAVEL MUSTEAȚĂ, Suceava** — Problemele ridicate de dv. în legătură cu aplicarea Decretului nr. 283/1979 au fost soluționate prin anexa nr. 3 la Decretul nr. 153/1980.

● **MIRCEA VOLOVEL, Sibiu** — Potrivit art. 22 din Legea nr. 1/1977 privind impozitul pe fondul total de retribuție al unităților socialiste de stat, persoanele fără copii, căsătorite sau necăsătorite, în vîrstă de peste 25 de ani plătesc o contribuție fixă lunară diferențiată în funcție de retribuția tarifară de încadrare. Persoanele care nu pot avea copii, indiferent din ce motive (sterilitate, vîrstă înaintată) nu sînt

exonerate de la plata contribuției fixe lunare. Prevederea de la art. 24 din aceeași lege, prin care se menționează că se exceptează de la obligația de plată a contribuției persoanele care au invaliditate de gradele I sau II și soții acestora pe timpul cît durează invaliditatea, se referă la invaliditatea de muncă. În acest sens sînt și precizările făcute de Ministerul Muncii cu adresa nr. 84206/18 iunie 1979 pentru persoanele care nu sînt pensionari de invaliditate, însă se încadrează într-unul din gradele de invaliditate de muncă prevăzute de lege.

● **UZINA ELECTRICĂ, Govora** — În legătură cu modalitatea de plată a transportului delegațiilor la adunările generale ale oamenilor muncii, trebuie să remiteți Ministerului Finanțelor date concrete. Numai acest minister poate să interpreteze normele date în aplicarea H.C.M. nr. 822/1959 și pe care organele bancare trebuie să le aplice potrivit normelor nr. 33/1977.

● **DUMITRA TOADER, Brăila** — Potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 22/1969, privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor organizațiilor socialiste, o persoană este gestionar dacă are ca atribuții principale de serviciu primirea, păstrarea și eliberarea de bunuri, funcțiile prin a căror ocupare aceasta dobindește calitatea de gestionar fiind stabilite de ministere și celelalte organe centrale. De asemenea, potrivit prevederilor art. 10 alin. 4 din aceeași lege, ministerele și celelalte organe centrale pot extinde, în funcție de natura și valoarea bunurilor, obligația de a constitui garanție și asupra altor categorii de angajați care minuiesc bunuri, cu excepția celor ce primesc bunuri spre a le folosi în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

Avînd în vedere aceste dispoziții legale, întreprinderile care nu au în schemă post distinct pentru biblioteca tehnică, operațiile în legătură cu aceasta fiind efectuate de persoane încadrate pe alte posturi, neavînd frecvență și nici caracter patrimonial, însemnează de principiu că în astfel de situații nu este cazul a se constitui garanție materială. Întrucît însă, potrivit prevederilor legale menționate, ministerele, celelalte organe centrale stabilesc funcțiile de gestionari și constituirea garanției și cum scrisoarea dv. nu cuprinde elementele necesare (funcția, unitatea etc.) vă recomandăm să solicitați lămuririle necesare organului central de care aparține unitatea în care sînteți încadrată.

● **OCTAVIAN IONESCU, București** — Absolvenții învățămîntului superior — cursuri de zi — sînt obligați să lucreze întreaga perioadă de stagiu (2 sau 3 ani, după caz) la unitatea la care au fost repartizați de Comisia guvernamentală. Dacă — din motive temeinice — această unitate nu vă poate încadra trebuie să vă asigure

transferarea, în interesul serviciului, la o altă întreprindere unde să lucrați în specialitatea pentru care v-ați pregătit. Încadrarea în muncă la o altă unitate decît aceea precizată prin repartizare, în afara transferului în interesul serviciului, este interzisă.

● **DAN SAVU, Constanța** — În ipoteza în care întreprinderea în care veți lucra face parte din grupa IV de ramuri (transporturi-telecomunicații), în primul an de activitate veți avea dreptul la retribuția corespunzătoare clasei a 14-a de retribuție. În al doilea an veți fi încadrat la clasa a 18-a de retribuție. Întrucît majorarea retribuțiilor este în curs și se va încheia pînă la sfîrșitul acestui an, vă comunicăm retribuția corespunzătoare celei de a doua etape a majorării și anume 2060 lei lunar în anul I de activitate și 2310 lei lunar în al doilea an. (Legea nr. 57/1974 cu modificările ulterioare). În ce privește încadrarea în altă întreprindere, vă rugăm să citați răspunsul comunicat tov. Octavian Ionescu din București.

● **ION IONIȚĂ, Ploiești** — Oamenii muncii trimiși în străinătate pe durate mai mari de un an, pentru acordarea de asistență tehnică, au dreptul la participarea la beneficii de unitatea care îi retribuește. La stabilirea dreptului ce li se cuvine se ia în considerare media retribuției tarifare lunare pe ultimele 12 luni premergătoare plecării, precum și media sporului de vechime pe aceeași perioadă. Nu se includ în calcul adaosul de acord, gratificația acordată pentru anul anterior plecării, precum și sporul de climă.

● **TITU ROCȘOREANU, Timișoara** — Pentru a se putea răspunde la întrebările ce ne-ați adresat este necesar să ne comunicați întreprinderea la care lucrați, ramura din care face parte, precum și categoria de personal care vă interesează (muncitori, tehnicieni, ingineri, economiști, de altă specialitate etc.). Întrebarea dv. fiind prea generală, nu ține seama de faptul că indemnizațiile și sporurile se acordă diferențiat pe anumite ramuri ale economiei, în raport cu specificul activității.

● **MARIANA BERNOVICI, Focșani** — Perioadele lucrate ca muncitor specialist, muncitor de înaltă calificare sau ca muncitor încadrat cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată, nu se iau în considerare la stabilirea vechimii în funcții tehnice, utilă pentru promovarea în funcția de tehnician principal. Verificați dacă nu sînt aplicabile, în situația relatată, prevederile Legii nr. 12/1971 anexa 2, pozițiile 66 și 67.

● **S.U.G.T.C. Brăila** — H.C.M. nr. 2105/1969 a fost abrogată și urmează să apară un nou act normativ care să reglementeze drepturile persoanelor aflate la cursuri de calificare cu scoatere din producție.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

• capacitati de
productie
• produse noi

AEROPORTUL
BUCUREȘTI OTOPENI
SERVICIUL APROVIZIONARE

MATERIALE DE CONSTRUCȚII

- Element tablă (rămase de la constructori) buc. 245
- Tub fontă Ø 70 buc. 50
- Furnir stejar mp. 14
- Eclise tip 49 buc. 10
- Axe flexibile buc. 8
- Azbest fir Ø 2 mm kg. 49
- Cărămidă silica kg. 465
- Tablă inox 4 mm kg. 128
- idem 6 mm kg. 99
- idem 4 mm kg. 182
- Chit de stropit kg. 600
- Rotor pompă ACV—50 6117 buc. 7
- Căptușeală capac ACV—50 6115 buc. 5
- idem carcasă 6118 buc. 7
- Bucse 6145 ACV—50 buc. 5
- Azbest fir Ø 2 mm kg. 54
- Reducții PVC 40—20 buc. 42
- idem 32—20 buc. 62
- idem 25—20 buc. 42
- Coturi negre 1 1/4" buc. 10
- idem 1 1/2" buc. 8
- idem 2" buc. 4
- Niple negre 1" buc. 4
- Cot olandez 2" buc. 10
- Reducții PVC 32—25 buc. 48
- idem PVC 4—32 buc. 28
- Ramificații PVC 50×50×45 buc. 27
- Cot PVC 50×45 buc. 26
- idem 50×67 buc. 27
- Ramificații PVC 110×50×67 buc. 18
- idem PVC 100×110×45 buc. 12
- Cot PVC 110×45 buc. 36
- Tablă cupru 2 mm kg. 345
- idem 1 mm kg. 244
- idem 2 mm kg. 329
- idem 2 mm kg. 217

MATERIALE ELECTRICE

- Contactori TSA 0,55 buc. 2
- Furci siguranță 350 A buc. 20
- Bloc releu termic TSA 1 A buc. 5
- Hirtle uleiă kg. 50
- Releu curent 0,4—380 buc. 1
- idem 70/33 A buc. 2
- idem 105/50 A buc. 1
- idem 90/33 A buc. 1
- idem 125/33 A buc. 1
- idem 50/33 A buc. 1
- idem 175/33 A buc. 1
- Contactor 40 Kw 205 buc. 1
- Bobină contact buc. 3
- Furci siguranță 350 A buc. 10
- Contact mobil AC—3 40 A buc. 60

- Bec 220/300 W buc. 200
- DITU 220/63 A buc. 1
- Siguranțe IP 5 A buc. 131
- „T” din oțel profilat separatori buc. 4
- Patroane MPR 425—500 V buc. 56
- Proiector MP—1 4111 cu apărător buc. 2
- Condensator 2222—25 mf. buc. 10
- Luvre buc. 2
- Conductor 0"—50" buc. 1
- Cheie aparat buc. 1
- Patroane MPR 425 A buc. 50
- idem MPR 500 A buc. 50
- Prize pardoseală buc. 13
- Releu clipitor fără contact buc. 1
- Papuci aluminiu 35 buc. 100
- Bobină AC—3 220/25 buc. 10
- idem 220/24 buc. 10
- idem 63/48 buc. 20
- idem 63/24 buc. 7
- idem 220 V buc. 20
- idem 40/48 buc. 18
- idem 220/40 buc. 6
- Papuci 90 mm buc. 100
- Bobină AC/3 10 A/380 V buc. 3
- Subansamblu bobină 220 V buc. 17
- idem 38 A buc. 2
- idem contact fix buc. 36
- idem bobină 22 A buc. 6
- Cablu televizor 241 b buc. 3139
- Elementi TL 25 A buc. 128
- Subansamblu contact mobil buc. 90
- Lămpi LVF 400 W buc. 36
- Subansamblu bobină 380 V buc. 2
- idem contact fix buc. 13
- Bec 230 V/500 W buc. 28
- Releu protecție motor buc. 1
- Motor electric tip M-905 buc. 1
- Releu PE 6—220 V buc. 16
- Masă galbenă buc. 100
- Soclu siguranță LS 100 A buc. 2
- Suport metalic cu 2 prize BEGA buc. 20
- Suport sig. SFI 6 Kw buc. 6
- Condensatori CV 0,38—15—3 IPRS 6 mf/250 V buc. 3
- Separatori STI—6 Kw buc. 1
- idem STIP—6Kw buc. 1
- idem STIP—15 Kw buc. 1
- Releu TSA 10 A buc. 2
- Separatori STIP—15 Kw buc. 1
- Releu TSA 10 A — 6 buc. 2
- idem 10 A buc. 3
- Releu 200 A/380 V și 630/380 V buc. 2
- Contactor USOL 100/63 buc. 10
- Carton preșpan 70×100/0,25 buc. 100
- Izolatori becuri baterie buc. 166
- Siguranțe fuzibile 4 A buc. 14
- Contact auxiliar pt. AC—3 buc. 5
- Subansamblu contact fix buc. 52
- Papuci aluminiu 16×23/5 buc. 67
- idem 25 mm buc. 200
- Subansamblu contact fix buc. 4

- idem bobină 380 V buc. 5
- Bobină AC—3 48 V buc. 6
- idem 380 V buc. 1
- Subansamblu bobină 48 A buc. 7
- Contact mobil buc. 13
- Separatori cu minere 3 KE 200 A buc. 4
- Releu 3 UA 12—02 buc. 30
- Siguranțe MPR 630 A buc. 8
- idem 400 A buc. 12
- Bobină AC—3 63 A buc. 1
- Miner cheie comutator buc. 2
- Siguranțe lamelare 100 A buc. 400
- Contact mobil buc. 20
- Buton comandă DITU 63 A buc. 3
- Lampă semnalizare fără trafo. buc. 2
- Subansamblu bobină 48 V buc. 1
- Comutator CSB 12 buc. 3
- Contact fix buc. 26
- idem 47.432 buc. 30
- Papuci Al 50 mm buc. 70
- Condens. tip 380—51—1 buc. 5
- Releu maximal buc. 1
- Separatori III 600 A 0,4 KV buc. 1
- Reductor curent CIPT 15,5 buc. 4
- Contact fix DITU 25 A buc. 100
- idem 63 A buc. 70
- Contact mobil DITU 63 A buc. 100
- Paletă DITU 100 A buc. 2
- Bobină DITU 220 V/63 A buc. 2
- Buton comandă DITU 100 A buc. 9
- Tijă fără DITU 100 A buc. 4
- idem buc. 2
- Soclu LFY 100 A buc. 15
- Siguranțe lamelare 125 A buc. 139
- idem 200 A buc. 200
- idem 350 A buc. 200
- Întrerup. aux. DITU 25 A buc. 5
- Cupă amortizor 1—4—72 buc. 3
- Contactor CSR 12 buc. 3
- Contact mobil DITU buc. 80
- Bobină 220 V/100 A buc. 11
- Întrerup. automat ANT 220/100 A buc. 1
- Subansamblu fără DITU buc. 2
- idem pantzer DITU 100 A buc. 4
- Contact fix AC—3 100 A buc. 100
- Motor inductiv buc. 1
- Autotransformator 500 V buc. 1
- Cleme CLPN 50 mm buc. 30
- idem 10 mm buc. 90
- idem 25 mm buc. 100
- Conductor TY c-dă 35 V 4010DD buc. 1
- idem 35 V 40730NA buc. 1
- idem 35 V 40260NA buc. 1
- idem 35 V 40010C4 buc. 1
- idem 35 V 40010 CA buc. 1
- idem 35 V 4023 buc. 1
- idem 35 V 40010CC buc. 1
- idem 35 V 4026 OBA buc. 1
- idem 35 V 4001 OBA buc. 1
- idem 35 V 4001 OBA buc. 1
- Ceas înregistrare 7KT5—255—2 buc. 1

- Sig fuzibile 55D—610—50 A buc. 50
- idem 603—6 A buc. 50
- Opritor MR-2-3-1-5-5 buc. 2
- Placă opritor 1-5-6 buc. 3
- Cleme antișoc buc. 3000
- Cheie c-dă 35 V buc. 1
- Corp lampă NLA 850 V buc. 2
- Bobină 24 V buc. 3
- idem 24 V/40 A buc. 4
- idem 380 V/63 A buc. 4
- idem 380 V/25 A buc. 3
- Contact fix 10 A buc. 20
- idem mobil 10 A buc. 20
- Bobină 48 V/10 A buc. 5
- Contact mobil 25 A buc. 15
- Bobină 220 V/10 A buc. 4
- Contact mobil 100 A buc. 20
- Bobină 38 V/25 A buc. 5
- idem 24 V/25 A buc. 5
- Contactor USOL 100/63 buc. 10
- Condensator 25 mf. buc. 70
- Contact mobil. buc. 10
- Contactor USOL buc. 1
- Bloc releu buc. 2
- Subansamblu contact fix 10 A buc. 20
- idem DITU TCA 25 A buc. 25
- Contactor aromax 1000/220 buc. 2
- idem buc. 2
- Sub. transf. AC—3 100 A buc. 2
- idem 200 A buc. 1
- Bobină 380 V AC—3 2577 buc. 5
- Întrerup. tablou capsat 200 A buc. 1
- Deget cont. 1-4-71 buc. 998
- Ans. contact mobil 10-630-377 buc. 30
- Sens. contact mobil 10-1250 A buc. 17
- Întrerupător pachet 1.030 buc. 10
- Contacte contactor 63 A buc. 11
- idem 63 A buc. 6
- idem 10 A buc. 81
- idem 40 A buc. 44
- idem 25 A buc. 59
- Contacte laterale buc. 38
- El. magnet 5 KV/380 buc. 3
- Bec 24/0,050 buc. 470
- Preșpan 20×100/0,25 kg. 102
- Izolator suport IUP—10/600 buc. 1
- Cupă amortizor Ø 222 buc. 3
- Bec 12/40 buc. 496
- Întrerup. USOL 100/63 A buc. 9
- idem 250/200 A buc. 5
- idem 500/400 A buc. 3
- idem 800/700 A buc. 4
- Garnituri 400 A buc. 15
- idem 400 A buc. 15
- idem B18 buc. 15
- Bec 230/40 W buc. 500
- Bec 220/15 W 2P buc. 500
- Pereți despărțitori de partinax buc. 8
- Bec 220/40 W buc. 213
- Bec 12 V/40 W buc. 200
- Șaibă 10P 10/600 A buc. 10
- Releu TSA 10/1,3 A buc. 5
- Tub de nivel ulei buc. 10
- Garnituri M—18^h buc. 15
- Transformator sonerie buc. 90
- Izolator suport 15/00043201 buc. 3
- Bec 24 V/40 W buc. 100
- Cont. sub. 400 A buc. 3
- Releu termic TSA 10/0,4 A buc. 5
- idem 0,55 A buc. 2
- Bec telef. 24/0,050 buc. 500
- Bec 220/25 W buc. 190
- Contactor AC—3 220/100 A buc. 4

- idem TSA 11 A buc. 28
- idem TSA 10 A buc. 3
- idem TSA 630 A buc. 1
- idem TSA 400 A/220 buc. 1
- idem TCA 40/220 V buc. 2
- idem AC—3 63 A/380 buc. 20
- Releu TSA 32 buc. 8
- Contactor AC—3 100 A/380 buc. 19
- Comutator el. caloric. buc. 11
- Soclu sig. LF 100 A buc. 9
- Contact mobil 630 A buc. 24
- idem 630 A — 1471 buc. 18
- Suport 34013 buc. 50
- Placă 64016 buc. 60
- Capac 24015 buc. 20
- Contactor TCA 200/380 buc. 10
- idem TCA 400/380 buc. 15
- idem AC—3 380/40 buc. 15
- Lampă 1×40 W buc. 15
- Comutator PT buc. 100
- Contact fix TCA 40 buc. 30
- Punte contact TCA 40 buc. 10
- Contact fix TCA 63 buc. 80
- Punte contact fix TCA 63 A buc. 40
- Contact fix TCA 125 buc. 20
- Punte contact fix TCA 125 buc. 10
- Contact fix TCA 200 buc. 60
- idem mobil TCA 200 buc. 200
- Pertinax MSI Ø 0,5 kg. 50
- Textolit STI Ø 1,5 kg. 40
- idem ST3 Ø 25 kg. 36
- Ramă cu releu AEU 9070461AA buc. 1
- Piston P2 25000181 buc. 10
- Inel P2 250002P1 buc. 10
- idem 250004P1 buc. 10
- Inel P2 25000 buc. 10
- Bolț piston P2 250005P1 buc. 10
- Cuzinet bielă P2 25006 buc. 16
- Bandă 65229 buc. 4
- Tub A2 200 neon buc. 8
- Contact 6560490003/6560500007 buc. 10
- Idem 6560480018/6560480018 buc. 10
- idem 123343007/123343007 buc. 10
- idem mobil 1239380074 buc. 18
- Condensatori 12—18 BV 4701 buc. 16

PIESE DE SCHIMB

AUTO SR—113

- Indicator curent tip vechi buc. 31
- idem pres. ulei buc. 35
- idem benzină buc. 18
- idem ulei buc. 17
- Oglindă far ceață buc. 15
- idem buc. 10
- Manșon amortizor cardan buc. 99
- Membrană frină buc. 25
- Element filtru aer buc. 29
- Perii dinam buc. 114
- Flanșă elastică buc. 26
- Fulie II buc. 5
- idem buc. 3
- Încălzitor parbriz buc. 40
- Melc kilometraj buc. 9
- Perii electrom. cu cablu buc. 237
- Cuzinet bielă set 12
- idem palie set 90
- idem set 13
- idem bielă motor set 23
- Bobină stator electrom. set 14
- idem dinam set 25
- Arbore principal cu clapetă buc. 14
- Arbore intermediar buc. 10
- Segmenti motor set 22

- Pinion satelit buc. 43
- Tub flexibil pompă benzină buc. 100
- Perii dinam buc. 800
- Pinion pompă ulei buc. 10
- Piston motor R1, R2, R3 buc. 60
- Pompă dublă ulei buc. 18
- Perii electromotor buc. 763
- Buceșe cauciuc amortizor față buc. 200

AUTO M—461

- Amortizor telescopic buc. 61
- Cuzinet bielă buc. 27
- Buceșe cauciuc arc buc. 73
- Pivota asamblat buc. 16
- Carter pivot buc. 16
- Ax cu came buc. 10
- Segmenti motor set 27
- Cap bară buc. 34

AUTO SR—131

- Disc ambreiaj buc. 68
- Element filtru ulei buc. 335
- Piston compresor buc. 43
- Grup conic buc. 3
- Carcasă pompă apă buc. 6
- Corp inf. carburator buc. 3

AUTO SR—101

- Grup conic buc. 2
- Tub frină buc. 19
- Ghid supapă buc. 104
- Grup conic buc. 1
- Fulie compresor buc. 2

AUTO GAZ—51

- Element filtru ulei buc. 113
- Șurub chiulasă buc. 100
- Ghid supapă motor buc. 32
- Cuzinet palier set 20
- Buceșe arc buc. 34

AUTO TV—20

- Piston motor R1, R2, R3 buc. 60
- Pompă dublă ulei buc. 18
- Buceși pivoți buc. 150
- Presetuie buc. 50
- Pivoți fuzetă buc. 60
- Pinion reductor buc. 41
- Ax sateliți buc. 69
- Flanșe arbore primar buc. 10
- Arbore flexibil buc. 42
- Grup conic buc. 17

AUTO IMS

- Placă cercel arc buc. 22
- Grup conic spate buc. 3
- Pinion arbore secundar buc. 3
- Segmenti motor set 24
- Tachet reglabil buc. 20
- Arbore camă motor buc. 3
- Ax pîrghie comandă buc. 5
- Levier fuzetă buc. 2
- Flanșe opritoare ax came buc. 7
- Fulie dinam buc. 15
- Furcă mers înapoi buc. 2
- idem buc. 3
- Arbore cardan spate buc. 2
- Arc față buc. 1

OFERTE

AUTO TRACTOR U—650

- Cruce cardan buc. 91
- Arc supapă motor buc. 32
- Butuc roată buc. 5
- Duze buc. 17
- Disc ambreiaj buc. 6
- Rotor pompă apă buc. 2
- Disc ambreiaj buc. 6
- Ghiară buc. 20
- Plăci ferodou ambreiaj buc. 14
- Perii dinam buc. 30
- Perii electromotor buc. 30
- Cărbuni electromotor buc. 56
- Cărbuni dinam buc. 54

AUTO WARSZAWA

- Cuzinet bielă buc. 20
- Cercel arc spate buc. 4
- Chiuvetă cap bară buc. 4 z
- Ghid supapă motor buc. 50
- Pirghie pompă benzină buc. 4
- Disc ambreiaj buc. 1
- Rotor pompă apă buc. 1
- Suport rulment arbore buc. 3
- Suport cercel arc buc. 6
- Flanșe cruce cardan buc. 4
- Bucse cauciuc diferite buc. 62
- Camă distribuție buc. 1

AUTO VOLGA M—21

- Pirghie fuzetă dreapta buc. 1
- Suport arc spiral buc. 2
- Supapă admisie buc. 8
- Ax pompă apă buc. 1
- Contact presiune ulei buc. 3
- Casetă direcție simplă buc. 1
- Manșon rulment buc. 4

AUTO POBEDA

- Ax planetar buc. 1
- Cab bară direcție buc. 6
- Cruce articulație față buc. 2
- Manșetă cilindru frână buc. 12
- Flanșe arbore planetar buc. 1
- Scaun supapă evacuare buc. 12
- Pinion mers înapoi buc. 1

AUTO POPEDA

- Piston pompă buc. 2
- Casetă simering cardan buc. 2
- Lagăr bielă buc. 1

AUTO MOTOCOSITTOARE

- Corp sferic buc. 1
- Corp cositor buc. 1
- Cărbuni electromotor, FIAT—1300 buc. 4

AUTO ZIL—157

- Indicator presiune lei buc. 16

AUTO IAZ

- Diafragmă frână spate buc. 20
- Cap ajutor elastic buc. 3

INCĂLZITOR MP—44

- Calorifer buc. 7
- Cap cilindru buc. 7

ELECTROCAR EP—011

- Fuzetă dreapta buc. 3
- Simering butuc buc. 47
- Bobină stator electrom. 11323 buc. 2
- Placă specială 011200 buc. 6
- Perii electromotor buc. 102
- Segmenți compresor buc. 26
- Segmenți MP—44 buc. 5
- idem RII buc. 20
- Ax arc lamelar buc. 64
- Arc lamelar cărbuni buc. 42
- Apărători flamă 011712 buc. 34
- Bornă 011808 buc. 2
- Buton 011182 buc. 2
- Buton F 8120—00 A buc. 6
- Buton 011182 buc. 8
- Buton KMZ încălzitor buc. 2
- Carter antrenare 011052 buc. 10
- Coroană diferențiar buc. 8
- Arc bolț fuzetă dreapta buc. 5
- Capac 011020 buc. 4
- Corp cil. frână 011248 buc. 14
- Coroană diferențiar buc. 2
- Coroană 011099 buc. 9
- Clichet 011216 buc. 2
- Clemă 011861 III buc. 2
- Consolă dreapta buc. 4
- idem 011015 buc. 2
- Carcasă sateliți 011098 buc. 1
- Coroană dințată buc. 5
- Carcasă casetă direcție buc. 4
- Carcasă sateliți 011098 buc. 5
- Corp pompă centrală buc. 2
- Evaporator F 4000—14 buc. 2
- Fuzetă dreapta buc. 3
- Levier buc. 7
- Levier stînga 011027 buc. 5
- Lagăr palier buc. 6
- Levier stînga buc. 3
- idem 011136 buc. 19
- Maiou roată spate 011051 buc. 2
- Oală bridă arc 011110 buc. 5
- Manetă pornire buc. 3
- Pinion porni3o 5naiat2r5
- Pinion satelit buc. 7
- idem atac planetar 011087 buc. 6
- Piuliță cu nituri buc. 1
- Pinion atac buc. 9
- idem buc. 9
- Racord CB—4 buc. 14
- Rotor bobinat 011324 electromotor buc. 4
- Roată dințată 011218 buc. 5
- Semicarter spate buc. 10
- Apărători flamă buc. 190
- Segment contact 011399 buc. 75
- Geantă cu cerc buc. 6
- Semicarter spate buc. 2
- idem buc. 3
- idem buc. 1
- Tambur frână spate buc. 9
- Taler față buc. 8
- Ventil complet buc. 2
- Filtru oxigen SB 58—34 buc. 2

AUTO SR—113

- Indicator curent buc. 1
- idem buc. 2
- Carcasă pinion atac buc. 1
- Membrană frână buc. 14
- Manșon cauciuc buc. 3
- idem cardan buc. 4
- Duză aer carburator buc. 11
- Garnituri membrană buc. 22
- Grup conic spate buc. 1

- Carcasă cutie cu reductor buc. 1
- Grup conic spate buc. 1
- Cuzinet bielă set 5
- Bobină stater buc. 1
- Pinion broască ușă buc. 6
- Pinion intermediar buc. 11
- Ventilator buc. 6
- Pinion delcou buc. 30
- Pinion bendix buc. 15
- Grup conic spate buc. 3
- Rotor electromotor buc. 10

AUTO GAZ—51

- Indicator apă buc. 4
- Macara geam ușă buc. 14
- idem dreapta, stînga buc. 5
- Mec. acționare buc. 10
- Piston motor R—1 buc. 13
- Grup conic buc. 1
- Cuzinet bielă set 6
- Cruce cardan buc. 9
- Corp pompă apă buc. 1
- Cuzinet palier set 6
- Element filtru buc. 6
- idem benzină buc. 6
- Taler arc supapă buc. 24
- Mecanism direcție buc. 2
- Ax planetar buc. 1
- Arbore volan direcție buc. 2

AUTO GAZ—66

- Cuzinet bielă set 7
- idem set 9

AUTO M—461

- Indicator curent buc. 1
- Amortizor telescopic buc. 43
- Cruce cardan buc. 6
- Corp pompă ulei buc. 7
- Carcasă casetă dir. buc. 2
- Cap bară buc. 17
- idem dreapta-stînga buc. 13
- Capac cutie viteze buc. 2
- Carcasă cutie transmis. buc. 1
- Bobină stațiv electrom. buc. 1
- Bucși ax camă buc. 11
- Bridă arc față buc. 11
- idem arc spate buc. 31
- Arbore intermediar buc. 4
- Arc supapă buc. 36
- Capac cutie viteze buc. 1
- Pastile sprijin buc. 30
- Sector dințat carburator buc. 9
- Pinion planetar buc. 2
- Placă presiune buc. 10
- Pirghie debratere buc. 24
- Opritor ulei față buc. 10
- Pompă ulei buc. 8
- Furcă glisantă buc. 6
- Carcasă casetă direcție buc. 1
- Pivotal fuzetă buc. 19
- Tampon elastic buc. 25
- Ventilator buc. 7
- Volan direcție buc. 2
- Foaie arc I buc. 5
- Foaie arc II spate buc. 3
- Foaie arc III față buc. 5
- Foaie arc I față buc. 9
- Carcasă casetă direcție buc. 2

AUTO ZIL—130

- Indicator benzină buc. 9
- Corp comandă distrib. buc. 3
- Element filtru ulei buc. 10

- Segmenți motor set 7
- Pinion mers înapoi buc. 3
- Tije tacheț buc. 32
- Filtru arc buc. 6
- Filtru ulei buc. 4
- Chiulasă compresor buc. 3
- Corp comandă distribuție buc. 3
- Corp de amestec buc. 2
- Cărbuni electromotor buc. 20
- Cuzinet bielă buc. 4
- Bueși arc spate buc. 20
- Bulon arc față buc. 18
- Bulon arc spate buc. 19
- Ax distribuitor buc. 5
- Arc supapă motor buc. 23
- idem buc. 12
- Arbore cardan spate buc. 1
- Flanșe cardan buc. 4

AUTO ZIL—157

- Indicator apă buc. 3
- Radiator calorifer buc. 1
- Pompă apă buc. 2
- Macara geam față buc. 2
- Pinion bendix buc. 5
- Braț ștergător parbriz buc. 20

AUTO ZIL—164

- Arc ambreiaj buc. 3
- Garnitură chiulasă buc. 2
- Manșon sincron buc. 1
- Radiator calorifer buc. 2
- Pastilă cap bară buc. 10

AUTO TRACTOR U—650

- Disc ambreiaj buc. 2
- idem buc. 2
- Dispozitiv tractor buc. 4
- Fuzetă buc. 1
- Bulon cap bară buc. 4
- Dinam buc. 5
- Disc ferodou ambreiaj buc. 3
- Disc ambreiaj buc. 1
- Cuzinet palier set 4
- Duze buc. 4
- Cap bară buc. 1
- Colier mare electromotor buc. 1
- Baie ulei buc. 2
- Geantă roată buc. 2
- Filtru motorină buc. 5
- Geantă roată buc. 2
- Bobină stator electromotor buc. 2

AUTO M—408

- Geam lampă semnalizare buc. 2

AUTO M—407

- Cuzinet palier buc. 1

AUTO IMS

- Pîrghie comandă buc. 11
- Pinion viteza II buc. 8
- Casetă sateliți buc. 1
- Flanșe arbore cardan buc. 1

AUTO TV—20

- Carter cutie viteze buc. 2
- Semiplanetară buc. 4
- Pinion reductor buc. 1
- Coroană reductor buc. 1
- Bridă arc spate buc. 26
- Capac cutie viteze buc. 4

AUTO SR—101

- Grup conic buc. 1
- Pinion atac buc. 3

AUTO VOLGA —M—21

- Segmenți motor set 12
- Casetă direcție buc. 1

AUTO SR—131

- Element filtru ulei buc. 194
- Con exterior sup admisie buc. 13
- Arbore secundar buc. 5

AUTO IAZ

- Bobină stator electrom. buc. 11
- Diafragmă cameră față buc. 4
- Arbore cardan buc. 1

AUTO MAZ

- Bobină stator dinam buc. 1
- Cuzinet bielă buc. 2

AUTO SANOS

- Carter cutie viteze buc. 2

AUTO ROMAN

- Element filtrant buc. 26

AUTO SR—211

- Bloc motor buc. 1

AUTO TV—4

- Bueși cauciuc aer buc. 2

AUTO TATRA

- Piston compresor buc. 1

AUTO KRAZ

- Placă presiune buc. 1

AUTO WARSZAWA

- Carcasă rulment buc. 1

AUTO AD—155

- Întrerupător buc. 3
- Lanț gall 1 1/2 m. 5

FABRICA METALURGICA SIBIU

Str. Abatorului nr. 2

Telex : 69278

Execută și livrează, eșalonat, în trimestrul II—IV, 1980 :

● Foarfecă cu pîrghie pentru bancuri de lucru caracteristici tehnice :

— Tablă oțel — mm.	3	4	5
— Oțel lat — mm.	50 × 4	50 × 5	70 × 5
— Oțel rotund — mm.	9	10	12
— Greutatea foarfecii kg.	8	13	16
Preț de vânzare — lei	347	553	644

● Pană sabot pentru autovehicule de 3—5 tone — lei

● Container pentru manipularea și depozitarea produselor solide și de dimensiuni mici (CT) cu următoarele caracteristici :

— Tip CT. 1 — dimens. 300 × 200 × 200 lei	61
— Tip CT. 2 — dimens. 400 × 300 × 200 — lei	80
— Tip CT. 4 — dimens. 600 × 400 × 200 — lei	110
— Tip pliabil — dimens. 800 × 1200 × 985 pt. 1000 kg. — lei	2325
● Mașini frecat mozaic	3850
● Lopeți rabatabile pentru gârzi patriotice	37

INTREPRINDEREA DE PĂRURI „PARPLAST”

Sighetu Marmăției, strada Avram Iancu nr. 22

Execută și livrează pe bază de comandă fermă :

● PERII INDUSTRIALE cu montura din lemn plantată mecanic sau manual cu păr natural sau fire sintetice ; cu montura din alte materiale livrată de beneficiar ;

● ȘNUR DIN FIRE PLATE POLIPROPILENICE cu diametrul de 5 mm și frînghie din fire plate polipropilenice cu diametrul de 6, 8, 10, 12 și 14 mm.

Informații suplimentare la telefon 1.16.76 ; 1.16.77 ; 1.10.43.

**Tea
prezentăm**

UN PRODUS CU MULTIPLE ÎNTREBUINȚĂRII

NISIPUL CUARȚOS DE IARĂȘ

Aproape de râul Olt și de gara CFR Feldioara se află cariera de nisip Iarăș. Aici, specialiștii întreprinderii de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcții din Sf. Gheorghe au descoperit un depozit de nisip cuarțos valoros, cu multiple întrebuințări.

Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere din Cluj-Napoca a stabilit că nisipul de la Iarăș conține cuarț în proporție de 98—99%.

Cariera de nisip cuarțos Iarăș se află la nord de limita perimetrului satului cu același nume.

Perimetrul Iarăș conține un nisip grob, cu fracțiunea de bază cuprinsă între 0,4—3 mm; în perimetrele Araci și Hăghig se găsește un nisip și mai fin, respectiv între 0,06—0,3 mm.

Din analiza granulometrică s-a constatat că ponderea cea mai mare, circa 75%, o reprezintă fracțiunile între 0,4—3,15 mm. Restul de 25% este constituit din fracțiunile 3,15—7 mm. Conținutul în părți levigabile variază între 0,4—2%.

Nisipul cuarțos, sub diferitele sale forme de prezentare, este una din materiile prime cu largă utilizare. Nisipul cuarțos de la Iarăș poate fi folosit:

— în turnătorii la turnarea pieselor mari (lingotiere, poduri de turnare din fontă) a căror greutate depășește 20 tone/buc. Fiind din punct de vedere calitativ comparabil cu cuarțul măcinat de Orșova, mal poate fi folosit în industria chimică, metalurgică și poligrafică și ca material refractar anticoroziv;

— în industria construcție de mașini este folosit la sablare;

— are o largă întrebuințare în lucrările de drumuri. Este utilizat ca nisip pentru calmatărea macadamului, pentru mixturi bituminoase și pentru îmbrăcămintea din beton;

— este utilizat la construcții pentru betoane și mortare.

Are, de asemenea, o largă întrebuințare în industria sticlei, precum și la filtrarea apei potabile și industriale. În industria materialelor de construcții este întrebuințat ca material mineral de presărare. Corespunde la presărarea cartonului bituminat, ca material pentru blindarea cartoanelor perforate, pentru presărarea împispliturii din fibre de sticlă bituminată, precum și la obținerea țevilor din rășini poliestereice în industria materialelor anticorozive.

Carierile de nisip cuarțos din punctele Iarăș, Araci și Hăghig dispun de rezerve foarte mari. Utilaje de mare capacitate sînt folosite, la dislocarea nisipului, existînd posibilitatea să fie livrate zilnic cantități importante. Sînt livrate anual peste 150 000 de mc de nisip cuarțos.

Pentru probele tehnologice întreprinderea livrează orice cantitate solicitată de beneficiari.

Nisipul cuarțos, fiind liber la contractare, este livrat imediat. Se manipulează și expediază prin gara C.F.R. Feldioara. Alte informații la telefoanele 12876 — 13127; telex 68281.

Unitate economică cu o activitate diversă, întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcții din Sf. Gheorghe are în componența sa:

- cariere de piatră (CALCAR, ANDEZIT, GRESIE);

- cariere de nisip (NISIP CUARȚOS PENTRU INDUSTRIA METALURGICĂ ȘI SIDERURGICĂ, NISIP PENTRU CONSTRUCȚII);

- balastiere cu exploatare și sortare a balastului de rfu;

- cariere de turbă (un cărbune inferior folosit la reglarea PH, afinarea solurilor, în scopuri terapeutice pentru împachetări în boli reumatismale, în serele legumicole) și de diatomită;

- secții de prefabricate din beton armat (se confecționează picioare de fundații pentru liniile de înaltă tensiune, tuburi de diferite dimensiuni \varnothing 150—600 mm, alte comenzi pentru gabarite mari);

- fabrici de cărămizi normale;

- fabrică de teracotă;

- fabrică de lăzi (navete și palete pentru produse refractare);

CERAMICĂ DECORATIVĂ

Întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcții din Sf. Gheorghe are o secție de ceramică decorativă. Utilul și frumosul se îmbină armonios în confecționarea unor piese de ceramică pentru construcții.

Se execută piese variabile de dimensiuni medii pentru interioarele sălilor de spectacole, pentru holuri etc.

La cerere se execută și alte diferite piese conform modelelor solicitanților sau ale creatorilor întreprinderii.

Z. EMIL